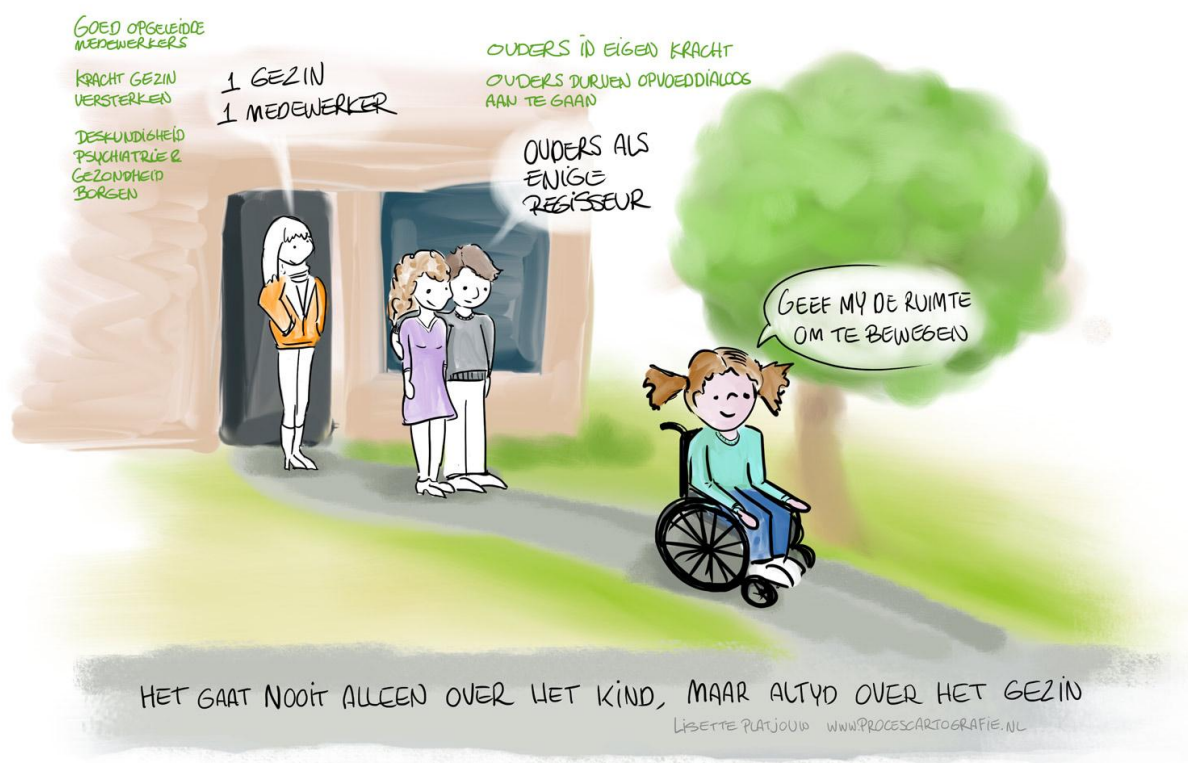

Lokaal Beleidsplan Jeugdhulp

Lochem-Zutphen

2015 - 2016

Concept versie 07-07-2014

Samenvatting

Per 1 januari 2015 treedt een nieuw jeugdstelsel in werking. In dit nieuwe stelsel wordt de gemeente verantwoordelijk voor alle jeugdhulp en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Gemeenten hadden tot nu toe al een aantal taken in het kader van de Jeugdzorg, met name gericht op preventie, gezondheid, voorschoolse voorzieningen en ondersteuning bij lichtere opvoedvragen. In de nieuwe Jeugdwet worden de taken uit de Wet op de Jeugdzorg en een aantal taken uit de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Zorgverzekeringswet samengevoegd. Dit houdt in dat gemeenten – naast voorgaande taken - ook verantwoordelijk worden voor de geïndiceerde, meer curatieve jeugdzorg en de al genoemde kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Het gaat daarbij om het overdragen van verantwoordelijkheden en budgetten van het Rijk, de Provincie en de zorgverzekeraars naar de gemeenten (de transitie). Maar vooral ook om een vernieuwing van het stelsel door dit eenvoudiger en klantvriendelijker in te richten (de transformatie). De transitie is een verantwoordelijkheid van het Rijk en wordt vooral ingevuld via wetgeving; de invulling van de vernieuwing is een taak van de gemeenten.

Ons streven is een jeugdbeleid, dat bijdraagt aan persoonlijke ontwikkeling en een positief opgroeklimaat. Het huidige brede preventieve jeugdbeleid gaan we daarvoor versterken. Het nu voorliggende beleidsplan gaat vooral in op de nieuwe taken die we vanaf 1 januari 2015 gaan uitvoeren.

Onze ambities

Dit lokale beleidsplan Jeugdhulp wordt aangeboden samen met de Regionale uitvoeringsnota Jeugdhulp Oost-Veluwe & Midden-IJssel. In de Regionale nota staan de ambities die wij als regiogemeenten samen hebben. Het hier voorliggende beleidsplan beschrijft onze lokale visie en doelen voor de transitie en transformatie van jeugdhulp in Lochem en Zutphen. Aan de hand van de negen kaders die zijn vastgesteld in het Algemeen beleidskader Sociaal Domein beschrijven we onze ambities voor de invulling van het Jeugdbeleid. Samenvattend ziet dit er als volgt uit:

Kader 1: De kanteling	We gaan de rol van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) versterken ten behoeve van de regierol van de gemeente bij de jeugdhulp.
Kader 2: Preventie en vroeg-signalering	We gaan vanuit het CJG preventie en vroegsignalering bij alle organisaties stimuleren, ervaringen uitwisselen, monitoren en evalueren.
Kader 3: Toegang	Ons uitgangspunt is dat de burger bij meerdere plekken terecht kan met zijn vraag over jeugdhulp (onder andere de gebiedsgerichte sociale teams, het consultatiebureau, de ondersteuningsteams op scholen, de huisarts). Er is dus niet één toegang naar de jeugdhulp. We kiezen voor een expertteam jeugd met specialisten op in ieder geval de terreinen GGZ, LVB en jeugdzorg, aangehaakt bij het CJG-netwerk. Deze specialisten kunnen een diagnose stellen, snel hulp bieden en indien nodig adviseren over een vervolg. De toegangspoort voor individuele voorzieningen (het verlenen van een beschikking) komt bij het CJG te liggen.
Kader 4: 1 gezin-1 plan – 1 regisseur	Het gezin is zoveel mogelijk zelf regisseur over zijn plan. De professional ondersteunt het gezin bij het opstellen van het plan. Het plan is leidend voor de vervolgstappen. Het gezin is zelf eigenaar van het plan. Opschaling naar zwaardere of meer specialistische zorg gebeurt alleen als er geen adequaat antwoord in de directe kring van professionals beschikbaar is of als dit buiten het mandaat valt van die professionals.
Kader 5: Nabij	Als er hulp nodig is, willen we dat snel signaleren en inzetten zoveel mogelijk thuis bij het gezin.
Kader 6: Lokaal én regionaal	We regelen lokaal wat lokaal kan. Daar waar het lokale aanbod niet afdoende is, zoeken we een naadloze aansluiting bij bovenlokale voorzieningen. Indien hulp extern en buiten de gemeente wordt verzorgd, dan zorgen we dat er lokaal contact is met het gezin tijdens de hulpverlening en voor nazorg wordt gezorgd bij terugkeer van het kind. We zien de transitie als een kans om nieuwe, lokale aanbieders in te zetten voor vernieuwende en innovatieve concepten.

Kader 7: Eén ontschot budget	Bij de drie decentralisaties zoeken we naar zoveel mogelijk samenhang tussen alle oplossingen die participatie in de samenleving vergroten, dus over de drie betrokken domeinen Wmo, Participatie en Jeugd heen. We zetten de middelen zoveel mogelijk in voor preventie. Voor het grootste deel van het budget voor Jeugd geldt dat dit op korte termijn (2015 en 2016) al vastligt in financiële verplichtingen, vanwege landelijke en regionale afspraken (onder andere RTA en LTA, afspraken BJZ, MEE, AMHK).
Kader 8: Eigen bijdrage	Er mag geen eigen bijdrage (van de ouders) worden gevraagd, behalve als het kind uit huis wordt geplaatst (ouderbijdrage).
Kader 9: Inkoop	Lokaal heeft inkoop tot doel inzet van duurdere en specialistische zorg te beperken door meer activiteiten in te zetten gericht op preventie en opvoedondersteuning. Regionaal kopen we de jeugdzorg en -hulp in conform de afspraken zoals die in Regionale Notitie Inkoop Jeugd staan.

Samenwerking met het onderwijs

De spiegelwetgeving met betrekking tot Passend onderwijs en de Jeugdwet biedt een kader om de ondersteuning van jeugdigen in en buiten scholen integraal aan te pakken. In beide wetten zijn bepalingen opgenomen over wederzijdse afstemming tussen samenwerkingsverbanden en gemeente over het onderwijs-ondersteuningsplan en het gemeentelijke plan voor jeugdhulp. Zowel Passend onderwijs als de decentralisatie jeugdzorg moeten de zorg voor jeugd goed regelen, zij het elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid. Onderwijs en gemeente hebben een gezamenlijk belang: de hulp en ondersteuning zijn een voorwaarde voor goed onderwijs; als de ondersteuning op school niet goed gaat, levert dat voor de gemeente extra kosten op. Afstemming tussen beide opgaven is dan ook van groot belang

Een veilige jeugd voor ieder kind

Soms ontstaan situaties waarbij kinderen gevaar lopen en emotioneel of fysiek bedreigd worden. Gemeenten dragen daarom zorg voor goede lokale en regionale afspraken in het geval van veiligheidsrisico's, geweld, mishandeling, misbruik of een andere acute crisis. Maar ook een jongere zelf kan afglijden richting overlastgevend of crimineel gedrag. Het taakveld 'Jeugd en Veiligheid' richt zich op het verbeteren van veiligheidsbeleving van jongeren en het voorkomen en doen afnemen van jeugdcriminaliteit. Binnen dit veld vallen thema's als jeugdoverlast, jeugdgroepen, jeugdcriminaliteit, uitgaansgeweld, alcohol en drugsgebruik, veiligheid in en om de school. Hierbij wordt - naast met lokale partijen - intensief samengewerkt met het Veiligheidshuis NOG¹.

Een bijzondere verantwoordelijkheid die de gemeente per 1 januari 2015 krijgt, is die voor de Jeugdbescherming en de Jeugdreclassering. Per 2015 is het de plicht van gemeenten om zorg te dragen voor een voldoende aanbod van gecertificeerde instellingen die deze taken kunnen uitvoeren. Dit wil zeggen dat er voldoende voogden en reclasseringswerkers moeten zijn, die kinderen met een maatregel kunnen begeleiden.

Voor de komende jaren ligt de uitdaging om een effectieve samenwerking tot stand te brengen tussen de gebiedsgerichte sociale teams, het ambulante CJG4krachtteam, het onderwijs (inclusief leerplicht), de politie, de multiprobleem-aanpak, de aanpak vanuit het NOG-Veilighuis en het (nog te ontwikkelen) expertteam. Dit alles vraagt om een goede afstemming tussen vrijwillig en gedwongen kader en om een goede organisatie van de toegang. Jeugdbescherming en jeugdreclassering worden integraal onderdeel van de aanpak 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. De lokale toegang moet over voldoende mogelijkheden beschikken om drang en dwang in te zetten om zo te voorkomen dat kinderen in een gedwongen kader terecht komen.

Samenwerken aan de beste zorg

Een apart onderdeel van de Jeugdwet vormen de thema's cliëntparticipatie, monitoring en kwaliteit. Ook nu al wordt de nodige aandacht besteed aan cliëntparticipatie. We zijn voornemens dit verder uit te breiden. Daarbij richten we ons op drie hoofdgroepen: ouders, kinderen/jongeren en cliënten van de jeugdzorg. Lochem en Zutphen zien bovendien een belangrijke plaats in hun beleid voor burgerparticipatie. Het gaat er daarbij om de burger te betrekken in de plannen van de overheid, met een stevige accentverschuiving naar overheidsparticipatie: de burger vraagt de overheid mee te doen.

¹ Het veiligheidshuis in de regio Noord- en Oost-Gelderland

Om de kwaliteit van de geboden ondersteuning te kunnen bepalen is een combinatie nodig van goed luisteren naar de meningen en ervaringen van burgers, monitoring en van onafhankelijk toezicht. Op het gebied van monitoring en beleidsinformatie wordt landelijk en regionaal al veel ontwikkeld. Wij sluiten hier zoveel mogelijk bij aan. Ook maken we zoveel mogelijk gebruik van bestaande gegevens, registraties en onderzoeken, mede omdat dit kostenefficiënt is. De inspecties voor jeugd en de gezondheidszorg houden ook in de toekomst gecentraliseerd, risico gestuurd systeemtoezicht. Zorginstellingen zelf houden intern toezicht op de kwaliteit en veiligheid van hun hulp- en zorgverlening. Via contracten spreken we specifieke kwaliteitseisen af met aanbieders. Om een continue kwaliteitsverbetering tot stand te brengen zetten we benchmarking met andere gemeenten in, gericht op leren van elkaar en waar nodig aanpassing van dienstverlening.

Bedrijfsvoering en risicoparagraaf

Het budget dat per 1 januari 2015 beschikbaar is voor de jeugdhulp is een combinatie van de budgetten die nu al in de gemeentelijke meerjarenbegroting opgenomen zijn voor de zorg voor jeugd en de middelen die het Rijk overhevelt. Mede aanleiding voor het in gang zetten van de transitie Jeugdzorg was de ingewikkeldheid van het huidige stelsel. Een direct gevolg van deze ingewikkeldheid is een gebrekkig informatieoverzicht van de tot nu toe verleende jeugdzorg. Hierdoor blijkt het moeilijk om het juiste volume van de huidige zorg vast te stellen en vanuit bedrijfsvoeringperspectief accuraat te anticiperen op de komende ontwikkelingen. Daarom is binnen het programma Sociaal Domein een werkgroep Bedrijfsvoering opgericht, waarin diverse deskundigen uit beide gemeenten op terreinen als financiën, inkoop en juridische zaken zijn samengebracht. Deze werkgroep gaat de komende periode zoveel mogelijk inzicht verschaffen in de bedrijfsmatige kant van de transitie. Wij haken aan bij het landelijk ontwikkeld monitoringsmodel.

Naast operationele vraagstukken zijn er meer onzekerheden en risico's te benoemen. In het kort zijn dit de volgende:

- Onrust door verandering;
- Uitzonderingen die de regel gaan bepalen;
- Uitstroom gekwalificeerde professionals door frictiekosten;
- Stagnatie van zorglevering;
- Gebrek aan continuïteit en vertraging van het proces;
- Tegenwerkend effect van medicalisering;
- Gebrek aan kennisoverdracht door provincie en Rijk;
- Gebrek aan scholing van professionals;
- Druk op het politieke bestel;
- Onvoldoende onafhankelijke toeleiding naar zorg;
- Onvoorziene uitgaven door het woonplaatsbeginsel;
- Krap tijdspad;
- Interventies en opdrachten vanuit Rijk in relatie tot lokale besluitvormingsprocessen.

Beslispunten

Besispunt 1: Dit lokale beleidsplan Jeugdhulp stellen we vast voor een periode van twee jaar, met een evaluatie eind 2016.
Besispunt 2: We investeren in versterking van de rol van het CJG ten behoeve van de regierol van de gemeente bij de jeugdhulp.
Besispunt 3: We gaan vanuit het CJG bij alle betrokken organisaties preventie en vroegsignalering stimuleren, ervaringen uitwisselen, monitoren en evalueren.
Besispunt 4: We kiezen voor een expertteam jeugd met specialisten op in ieder geval de terreinen GGZ, LVB en jeugdzorg. Dit expertteam jeugd wordt aangehaakt bij het CJG-netwerk.
Besispunt 5: De gemeentelijke toegangsverlening voor individuele voorzieningen beleggen we bij het CJG.
Besispunt 6, 7, 8: • We streven ernaar om (op termijn) bovenop de begrote transformatiekosten (2,5%)

2,5% extra in te zetten voor de realisatie van algemene oplossingen (overige voorzieningen) ter versterking van preventieve activiteiten en hulp nabij.

- Vanwege de verschuiving van verantwoordelijkheden en taken naar de gemeente moet er voldoende budget voor de uitvoering van deze taken worden gereserveerd.
- We sluiten aan bij de indicatieve verdeling van het budget, zoals voorgesteld in de regionale uitvoeringsnota.

Beslispunt 9:

- Primair onderwijs: de gemeente garandeert de inzet van de gezinscoach in de ondersteuningsteams van de scholen en gaat in gesprek over de invulling hiervan.
- Voortgezet onderwijs: we maken nadere afspraken over de afstemming ondersteuningsteams scholen en gemeenten

Beslispunt 10:

- We gaan extra inzetten op cliëntparticipatie

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
1. Leeswijzer	7
2. Inleiding	8
2.1. Op weg naar een vitale samenleving	8
2.2. Van jeugdzorg naar jeugdhulp	8
2.3. Samen met de andere decentralisaties	9
2.4. Samen met gemeenten in Oost-Veluwe & Midden-IJssel	10
2.5. Geldigheidsduur en actualisering beleidsplan	10
3. Huidige situatie rond jeugd.....	11
3.1. Huidige aantal cliënten jeugdzorg	11
3.2. Huidige ondersteuning aan de jeugd in Lochem en Zutphen.....	12
4. Onze ambities voor jeugdhulp.....	16
4.1. De kanteling	16
4.2. Preventie en vroegsignalering	18
4.3. Toegang.....	19
4.4. Eén gezin, één plan, één regisseur	22
4.5. Nabij.....	23
4.6. Lokaal en regionaal	24
4.7. Eén budget	25
4.8. Eigen bijdrage.....	26
4.9. Inkoop.....	27
5. Hoe werken we samen met het onderwijs?	29
5.1. Passend onderwijs	29
5.2. Primair onderwijs	30
5.3. Voortgezet onderwijs	32
5.4. Beroepsonderwijs	33
5.5. Passend onderwijs en herziening AWBZ	33
6. Een veilige jeugd voor ieder kind	35
6.1. Jeugd en Veiligheid	35
6.2. Gedwongen kader	35
7. Samen werken aan de beste zorg	37
7.1. Cliëntparticipatie	37
7.2. Monitoring	38
7.3. Kwaliteit	39
8. Bedrijfsvoering en financiën	40
8.1. Bedrijfsvoering.....	40
8.2. Financieel kader	41
8.3. Risicoparagraaf	41
9. Tot slot.....	44
Bijlage 1: Wat valt onder jeugdhulp?	45
Bijlage 2: Korte inhoud decentralisatie Wmo 2015 en Participatiewet	46
Bijlage 3: Samenwerking lokaal - regionaal.....	47
Bijlage 4: Kaders beleid jeugdhulp	49
Bijlage 5: Was-woordt overzicht van overgang aanspraken AWBZ	50
Bijlage 6: Aanbevelingen cliëntparticipatie Jeugdwet	51
Bijlage 7: Het woonplaatsbeginsel	52
Bijlage 8: Samenvatting uitvoeringsagenda Lochem-Zutphen	53

1. Leeswijzer

Het beleidsplan Jeugdhulp Lochem-Zutphen bestaat uit een regionaal deelplan - de regionale uitvoeringsnota Zorg voor Jeugd Jeugdhulp - en voorliggend lokale deelplan. Dit lokale beleidsplan Jeugdhulp richt zich op de visie en een agenda voor de lokale taken voor jeugdhulp in Lochem en Zutphen. Daar waar deze lokale visie en uitvoering overeenstemt met de lokale visie van andere gemeenten uit de regio, werken we zoveel mogelijk regionaal samen.

Het beleidsplan begint met een schets van de huidige situatie van de jeugdzorg in Lochem en Zutphen in hoofdstuk 3. In dit hoofdstuk wordt zowel ingezoomd op cijfers over het aantal jeugdigen in beide gemeenten en het gebruik van specialistische jeugdzorg als op de inhoudelijke ondersteuning die op dit moment al door de gemeente wordt geboden in het kader van Jeugdzorg. Vervolgens gaan we in op onze ambities voor het nieuwe jeugdbeleid in hoofdstuk 4. Deze ambities verwoorden we aan de hand van de negen kaders die zijn vastgesteld in het Algemeen beleidskader Sociaal Domein Lochem- Zutphen. Om het geheugen op te frissen wordt bij ieder onderwerp steeds desbetreffend kader uit het algemeen beleidskader weergegeven. Onderwerpen die hier langskomen zijn bijvoorbeeld de kanteling, toegang en 1 gezin – 1 plan – 1 regisseur. Ieder beleidskader wordt verder uitgewerkt in beleidspunten. In sommige gevallen leidt dit tot een beslispunt voor de Raad. In hoofdstuk 5 wordt de relatie tussen Passend onderwijs en jeugdhulp verder uitgewerkt. Scholen zijn immers belangrijke plekken voor signalen van jongeren die extra hulp nodig hebben. De Wet Passend onderwijs en de Jeugdwet hebben een gezamenlijke opgave om hieraan vorm te geven. Een van de andere thema's van de Jeugdwet is de waarborging van de veiligheid van kinderen. Hierover gaat hoofdstuk 6 en hierin wordt ingegaan op maatregelen die we treffen om deze veiligheid te garanderen. Maar ook meer procesmatige thema's krijgen een plek in dit lokale beleidsplan. In hoofdstuk 7 wordt nader ingegaan op cliëntparticipatie, monitoring en kwaliteit. Ten slotte wordt in hoofdstuk 8 de financiële kant van de Jeugdwet geschetst en wordt verder ingegaan op de bedrijfsvoering en op risico's die de nieuwe Jeugdwet met zich meebrengt. In vrijwel elk hoofdstuk komen onderwerpen aan bod, die nog nader moeten worden uitgewerkt. Daar waar van toepassing worden deze onderwerpen aan het eind van de tekst steeds verzameld in een uitvoeringsagenda.

Ter toelichting is een aantal bijlagen opgenomen, achtereenvolgens: een kort overzicht van de inhoud van Jeugdhulp in bijlage 1, een korte samenvatting van de inhoud van de Wmo 2015 en de Participatiewet in bijlage 2, een overzicht van de indeling van lokale en regionale samenwerking in bijlage 3, een overzicht van de kaders waarop dit beleidsplan is gebaseerd in bijlage 4, een was-woord overzicht van over te hevelen taken uit de AWBZ in bijlage 5, een overzicht met aanbevelingen voor cliëntparticipatie in bijlage 6 en een toelichting op het woonplaatsbeginsel in bijlage 7. Tot slot is nog een overzicht opgenomen van alle acties die in dit document worden opgesomd in het overzicht van de uitvoeringsagenda in bijlage 8.

Belangrijke onderliggers voor dit lokale beleidsplan zijn documenten die in de regio al zijn ontwikkeld en door de colleges en raden zijn vastgesteld. Ook de negen kaders voor het sociaal domein staan vast. Deze nota geeft vooral richting aan de thema's we verder gaan uitvoeren. Over een aantal separate onderwerpen moeten college en raad nog besluiten nemen. Deze geven we in dit document aan als beslispunten.

Opmerkingen van professionals tijdens ontbijtbijeenkomst 23 april 2014

- Er zijn veel structuren ontstaan, we doen veel aan preventie maar er is sprake van versnipperde 1ste lijnszorg en van dubbelingen.
- Cultuuromslag is nodig van afhankelijkheidsdenken naar eigen kracht.
- Ondersteuners (onder andere jeugdverpleegkundigen) hebben te weinig tijd.
- Structurele waakvlamondersteuning is vaak nodig.
- We doen veel preventie maar het is versnipperd. Welke dubbelingen zijn er? Te veel en te snel schakelen van generalist naar specialist. Kun je integraal werken?
- Basisvraag is hoe je de zorg dichtbij het gezin organiseert: 'Wrap around care'. Hoe faciliteer je burgers in de cultuuromslag naar meer eigen kracht en oplossingen zoeken in het eigen netwerk?

2. Inleiding

2.1. Op weg naar een vitale samenleving

In onze gemeenten streven we naar een vitale samenleving die draait om mensen. Een gevarieerde samenleving, waaraan mensen naar vermogen kunnen deelnemen. Waar men naar elkaar omziet. En waar mensen zelf vorm kunnen geven aan hun leven, met eigen regie en op een wijze die bij hen past². Dit gedachtengoed begint al in de kinderschoenen, wordt doorgegeven via het voorbeeldgedrag van de mensen die een kind omringen. Willen we een verandering in de samenleving bewerkstelligen, dan is een van de startpunten een positieve inrichting van de omgeving van onze jeugdigen. Of zoals Hillary Rodham Clinton reeds in 1996 zei, ook een Afrikaanse gezegde “It takes a whole village to raise a child”. De inrichting van een positief leef- en opgroei-klimaat is allereerst een verantwoordelijkheid van de ouders en het omringende netwerk. De gemeente speelt hierbij een voorwaardenscheppende en stimulerende rol. We bieden middelen en ruimte waarmee mensen in staat worden gesteld om hier zo optimaal mogelijk invulling aan te geven. Een van de belangrijke grondslagen die we hiervoor hebben wordt gevormd door de Jeugdwet.

2.2. Van jeugdzorg naar jeugdhulp

Per 1 januari 2015 treedt een nieuw jeugdstelsel in werking. In dit nieuwe stelsel wordt de gemeente verantwoordelijk voor alle jeugdhulp³ en de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. We gaan van jeugdzorg naar jeugdhulp. Het lijkt slechts een klein verschil in woorden, maar achter deze woorden gaat een veelheid aan taken en verantwoordelijkheden schuil!

Gemeenten hadden tot nu toe al een aantal taken in het kader van de Jeugdzorg, met name gericht op preventie, gezondheid, voorschoolse voorzieningen en ondersteuning bij lichtere opvoedvragen. In de nieuwe Jeugdwet worden de taken uit de Wet op de Jeugdzorg en een aantal taken uit de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Zorgverzekeringswet samengevoegd. Dit houdt in dat gemeenten - naast voorgaande taken - ook verantwoordelijk worden voor de (huidige) geïndiceerde, meer curatieve jeugdzorg en de al genoemde kinderschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering. Het gaat daarbij om het overdragen van verantwoordelijkheden en budgetten van het Rijk, de Provincie en de zorgverzekeraars naar de gemeenten (de transitie). Maar vooral ook om een vernieuwing van het stelsel door dit eenvoudiger en klantvriendelijker in te richten (de transformatie). De transitie is een verantwoordelijkheid van het Rijk en wordt voornamelijk ingevuld via wetgeving; de invulling van de vernieuwing is een taak van de gemeenten. De wet schrijft voor dat alle gemeenten vóór 1 november 2014 een beleidsplan Jeugdhulp gereed hebben.

De Jeugdwet beschrijft de volgende doelen voor de jeugdhulp:

- Preventie en vroegsignalering van opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen;
- Demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren van jeugdhulp door het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, buurten, scholen en voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen;
- Bevorderen van de opvoedcapaciteit van de ouders;
- Inschakelen, herstellen en versterken van het eigen probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn ouders en zijn sociale omgeving (eigen kracht);
- Waarborgen van de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin hij opgroeit;
- Het aanbieden van integrale hulp aan gezinnen volgens het principe van één gezin, één plan, één regisseur.

² Uit: Algemeen beleidskader sociaal domein Lochem-Zutphen

³ zie voor een inhoudelijke toelichting op jeugdhulp bijlage 1

Hoofdpijnen Jeugdwet

Wat gaat over naar de gemeenten:

De gemeenten worden verantwoordelijk voor de bekostiging en de uitvoering van:

- (De nu nog) Provinciale Jeugdzorg: jeugd en opvoedingshulp in de vorm van ambulante ondersteuning of verblijf inclusief pleegzorg, de uitvoeringstaken van Bureau Jeugdzorg, de jeugdbescherming en jeugdreclassering, het advies-en meldpunt kindermishandeling (AMK) en de crisisopvang.
- Jeugd GGZ: geestelijke gezondheidszorg voor jeugd, (nu nog) bekostigd vanuit de zorgverzekeringswet en algemene wet bijzondere ziektekosten.
- Jeugd LVB: de zorg voor jeugd met een beperking, (nu nog) bekostigd vanuit de AWBZ.
- Jeugdzorg Plus: voorheen bekend als de gesloten jeugdzorg, (nu nog) bekostigd vanuit het Rijk.

Naast deze verantwoordelijkheden zijn de gemeenten van 1 januari 2015 ook verantwoordelijk voor de veiligheid van de jeugdigen.

Waarom?

Doel van de overheveling is een vereenvoudiging van het jeugdzorgstelsel. Dat maakt een snellere, effectievere en samenhangende inzet van ondersteuning of hulp mogelijk. De jeugdhulp kan zo beter aansluiten bij de eigen kracht en de sociale netwerken van jongeren en hun ouders of verzorgers. Uitgaande van de mogelijkheden in plaats van de onmogelijkheden van kinderen. Aanleiding voor deze grote verandering is het onvoldoende functioneren van het huidige stelsel: een te grote druk op gespecialiseerde zorg met onvoldoende gebruik van preventieve en lichte ondersteuning, waarbij onvoldoende wordt uitgegaan van de kracht van de jeugdige zelf en zijn sociale omgeving. Oorzaken zijn:

- Een tekortschietende samenwerking rond kinderen en gezinnen, door aansturing vanuit verschillende bestuurslagen en verschillende wettelijke systemen. Door deze aansturing ontstaan gescheiden financieringsstromen en verantwoordelijkheden;
- De huidige financieringssysteem leidt tot hoge kosten;
- Afwijkend gedrag wordt onnodig gemedicaliseerd;
- Extra kosten door deze werkwijzen en knelpunten

Verantwoordelijkheid gemeenten

In het nieuwe stelsel voor de jeugd worden gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. Deze verantwoordelijkheid omvat:

- Het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod;
- Het opstellen van een beleidsplan voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg bij opgroeien, opvoedproblemen en psychische problemen en stoornissen;
- Het treffen van een voorziening op het gebied van jeugdhulp als jeugdigen en ouders het niet op eigen kracht redden;
- De uitvoering van kinderschermingsmaatregel en jeugdreclassering;
- Het voorzien in maatregelen ter voorkoming van kindermishandeling;
- De regie over de gehele jeugdketen en de afstemming met overige diensten op gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk & inkomen, sport en veiligheid;
- Het voorzien in vertrouwenspersonen voor jeugdigen, hun ouders, pleegouders of netwerkpleegouders die te maken hebben met hulpverleners.

2.3. Samen met de andere decentralisaties

De transitie en transformatie van de Jeugdhulp komt gelijktijdig met twee andere decentralisaties in het sociaal domein waarbij verantwoordelijkheden van Rijk naar gemeente gaan: de overgang van taken vanuit de AWBZ naar de Wmo en de invoering van de Participatiewet⁴. De gemeente Lochem en Zutphen trekken samen op om deze drie decentralisaties vorm te geven. De samenloop van deze decentralisaties is een logische. Kinderen zijn bijvoorbeeld niet los te zien van het gezinssysteem waarin zij opgroeien. Zo kunnen problemen op de terreinen van Wmo en de Participatiewet van directe invloed zijn op het welbevinden van de kinderen in het gezin. Omgekeerd kunnen instrumenten vanuit Wmo en Participatiewet bijdragen aan een beter leef- en opvoedklimaat voor kinderen. Zo bieden de decentralisaties een uitgelezen kans om - nog meer dan voorheen - mogelijk te maken dat

⁴ voor meer informatie over de Wmo 2015 en de Participatiewet zie bijlage 2

iedereen een betekenisvolle rol kan innemen in de samenleving. Zelfstandig of met hulp van anderen. Daarom werken we het beleid voor de Wmo, Participatiewet en Jeugdwet in samenhang uit.

2.4. Samen met gemeenten in Oost-Veluwe & Midden-IJssel

Voor de ontwikkeling van beleid voor jeugdhulp is een bredere regionale samenwerking een voorwaarde. Veel jeugdhulp is op een bovenlokale schaal georganiseerd. Voor het Jeugdbeleid werken we dan ook intensief samen met de gemeenten in de regio Oost-Veluwe & Midden-IJssel. Dit geldt ook voor het beleidsplan: met de gemeenten uit diezelfde regio hebben we de regionale uitvoeringsnota Jeugdhulp opgesteld. De **regionale** uitvoeringsnota Jeugdhulp vullen we aan met dit **lokale beleidsplan** Jeugdhulp, door Lochem en Zutphen gezamenlijk opgesteld. We geven hierin onze lokale visie en doelen weer voor de transitie en transformatie van jeugdhulp in Lochem en Zutphen. De visie van beide gemeenten is daarbij dezelfde, maar de manier waarop we daaraan uitvoering geven is bij sommige thema's verschillend. We bouwen namelijk voort op wat in elke gemeente al in gang is gezet, goed loopt en wat aansluit bij de lokale sociale infrastructuur

Gemeenten hebben de opdracht gekregen om een transformatie te bewerkstelligen; een transformatie waarbij centraal komt te staan wat mensen wél kunnen en waarbij kinderen en ouders zoveel mogelijk zelf de regie in handen kunnen houden. Dit moeten we zien vorm te geven binnen de voor ons grotendeels nieuwe wereld van de Jeugdhulp. Dit kunnen we alleen realiseren als we intensief samenwerken met alle spelers in het veld en hen weten te verbinden aan het beeld van een vitale samenleving.

Veel spelers vereist goede samenwerking

In het nieuwe jeugdstelsel heeft de gemeente te maken met een groot aantal spelers. Zij vervullen verschillende taken in het huidige stelsel en zijn betrokken bij de voorbereidingen en/of uitvoering van het nieuwe beleid. Het gaat daarbij in ieder geval om:

- Ouders, jeugdigen en cliëntenorganisaties;
- Zorgprofessionals en instellingen in de jeugdzorg, jeugd-LVB en jeugd-GGZ;
- Welzijnsinstellingen, kinderopvang en voorschoolse voorzieningen;
- Onderwijs: schoolbesturen en de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs;
- Het meldpunt Kindermishandeling (dit wordt straks het Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK));
- Huisartsen, verloskundigen en kraambureaus, logopedisten, fysiotherapeuten, ziekenhuizen en medisch specialisten;
- Politie, Openbaar Ministerie, kinderrechters, Raad voor de kinderbeveiliging;
- Zorgverzekeraars (en zorgkantoren), Branchevereniging jeugdzorg, provincie, rijksinspecties en Rijk (ministerie VWS en V&J).

2.5. Geldigheidsduur en actualisering beleidsplan

Gemeenten hebben de opdracht om continuïteit van zorg te waarborgen voor cliënten die op 31 december 2014 in zorg zijn of een indicatie hebben voor zorg. Dit wordt geregeld via het Regionale Transitie Arrangement, dat in oktober 2013 is vastgesteld (zie ook bijlage 3). Gemeenten garanderen, in samenwerking met zorgaanbieders en financiers, de continuïteit van zorg voor een 'bestaande' cliënt op transitiedatum 31-12-2014 voor een periode van twee jaar. Met aanbieders worden daarvoor ook voor de periode van twee jaar raamovereenkomsten aangegaan met de optie voor gemeenten om de overeenkomst voor maximaal zes maal één jaar stilzwijgend te verlengen. Hierdoor wordt de stelselwijziging tevens een geleidelijk proces, dat wel om de nodige regie vraagt. We laten de termijn voor de regionale uitvoeringsnota en dit lokale beleidsplan gelijk op lopen, namelijk een periode van twee jaar. Tussentijds monitoren we de resultaten en effecten van het beleid. Evaluatie en bijstelling van dit beleidsplan vindt plaats na afloop van de geldigheidsduur van de nota. Deze nota wordt nog aangevuld met beleidsvoorstellen op onderdelen. Zo geven we de komende twee jaar vorm aan de transitie en transformatie en werken we toe naar een beleidsplan voor de periode daarna.

Beslispunt 1

Dit lokale beleidsplan Jeugdhulp stellen we vast voor een periode van twee jaar, met een evaluatie eind 2016.

3. Huidige situatie rond jeugd

3.1. Huidige aantal cliënten jeugdzorg

Aantal jeugdigen in Lochem en Zutphen

De Jeugdwet richt zich op jeugd van 0-18 jaar. De leeftijdsgrens van 18 jaar is het uitgangspunt voor jeugdhulp en de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen. De jeugdhulp kan echter wel doorlopen tot het 23ste jaar, mits voldaan wordt aan de voorwaarden en voor zover deze hulp niet onder een ander wettelijk kader valt. Voor jeugdreclassering en jeugdhulp die voortvloeit uit een strafrechtelijke beslissing geldt op basis van de wet geen leeftijdsgrens.

In deze nota richten wij ons in eerste instantie op alle jeugd tot 18 jaar, rekening houdend met de wettelijke uitzonderingen. In tabel 1 is een overzicht weergegeven van het aantal kinderen en jongeren in deze leeftijdscategorieën in de gemeenten Lochem en Zutphen.

Aantal in leeftijdsgroep	0 t/m 3	4 t/m 11	12 t/m 17	18 t/m 22	0 t/m 22	≥ 23	totaal
Lochem	1.041	3.102	2.540	1.489	8.172	25.091	33.263
Zutphen	2.001	4.798	3.579	2.396	12.774	34.370	47.144
Totaal	3.042	7.900	6.119	3.885	20.946	59.461	80.407

Tabel 1: Bevolking leeftijdsverdeling⁵

Behoeft aan specialistische zorg

Van de totale groep kinderen en jeugdigen is een gedeelte omkleed met zorg vanuit de Jeugdwet. Landelijk blijkt dat exacte cijfers over het aantal kinderen en jongeren in 'zorg' moeilijk te verkrijgen zijn, mede als gevolg van het huidige, ingewikkelde stelsel. Tabel 2 op de volgende pagina dient dan ook gelezen te worden als een indicatie van het huidige aantal kinderen en jongeren dat ondersteuning ontvangt vanuit gespecialiseerde jeugdhulp. In deze tabel zijn de cijfers opgenomen van de huidige provinciale jeugdzorg, de AWBZ en de Zorgverzekeringswet CBS en de Jeugdmonitor.

Provinciaal	2012							
	Apeldoorn	Brummen	Epe	Hatter	Heerde	Lochem	Voorst	Zutphen
Ambulante jeugdzorg	580	50	60	15	35	70	40	150
Dagbehandeling	120	10	10	5	5	15	5	30
Residentiele jeugdzorg	195	5	15	5	5	30	10	50
Totaal zorg door Jeugd en Opvoedhulp	795	60	90	20	45	90	55	210
Pleegzorg	245	15	30	10	20	25	15	80
Ondertoezichtstelling (OTS)	465	35	50	20	25	40	40	140
Voogdij	110	15	10	5	5	15	20	40
Jeugdreclassering	145	15	25	5	15	20	10	55
Totaal zorg door bureau Jeugdzorg	685	65	85	25	45	70	60	220
Totaal alle vormen van jeugdzorg	1.150	100	135	35	70	120	95	355
AWBZ	Apeldoorn	Brummen	Epe	Hatter	Heerde	Lochem	Voorst	Zutphen
Zorg die overgaat naar de jeugdwet	800	90	140	75	85	140	95	350
Zorg die niet overgaat naar de jeugdwet	135	20	20	10	20	20	15	45
ZVW	Apeldoorn	Brummen	Epe	Hatter	Heerde	Lochem	Voorst	Zutphen
1e lijns geestelijke gezondheidszorg	750	105	105	15	35	140	110	250
2e lijns geestelijke gezondheidszorg	2.035	260	295	150	210	385	220	735
Overige producten GGZ								

Tabel 2: huidig gebruik jeugdzorg⁶

⁵ peildatum 1-1-2012, CBS, bewerking Spectrum CMO Gelderland

⁶ Let op: het betreft hier geen unieke cliënten! Het kan zijn dat er meerdere trajecten volgtijdig zijn of cliënten die onder verschillende financieringsstromen vallen.

3.2. Huidige ondersteuning aan de jeugd in Lochem en Zutphen

Preventieve taken gemeente

Volgens het oude wettelijke kader heeft de gemeente een aantal taken op het gebied van preventieve jeugd(zorg), te weten: 1) Informatie en advies; 2) Signalering; 3) Toeleiding naar hulp; 4) Licht pedagogische hulp; 5) Coördinatie van zorg. In Nederland kennen we al lang de preventieve jeugdgezondheidszorg (JGZ), die het gezond opgroeien met behulp van periodiek gezondheidsonderzoek monitort. Van origine richtte de JGZ zich op kinderen tussen de leeftijd van 0-19 jaar. Het consultatiebureau concentreert zich op de groep van 0-4 jaar, waarna de 'schoolartsdienst' het overneemt. Bij het volgen van de opgroeiende kinderen is zowel aandacht voor lichamelijke als voor psychosociale aspecten. In het beleid om te komen tot een integrale JGZ (IJGZ) is de leeftijdsgroep verbreed van -9 maanden tot aan 23 jaar; een sluitende keten van verloskunde, kraamzorg en JGZ.

Naast de JGZ is een scala aan welzijns- en hulpverleningsinstellingen actief in de hulp voor de jeugd, met informatie en advies, ondersteuning en hulpverlening. Ook het onderwijs en sportverenigingen spelen een actieve rol. De activiteiten in het preventieve veld worden nu grotendeels gefinancierd met gemeentelijke subsidie.

Centrum voor Jeugd en Gezin

Het inrichten van een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is een wettelijke taak die gemeenten in 2007 opgelegd kregen om de hiervoor genoemde functies vorm te geven en om samenwerking tussen betrokken partijen te stimuleren. Deze ontwikkeling ontstond als antwoord op naast en langs elkaar werkende hulpverleners in de zorg voor jeugd. Inmiddels heeft het CJG zich ontwikkeld als centrale spil in het lokale preventieve jeugdbeleid. Het CJG stimuleert en faciliteert de versterking van de sociale netwerken van jeugd, ouders en andere betrokken partijen rond kind en gezin. Voorzieningen en organisaties zoals scholen, kinderopvang, welzijnsinstellingen, woningbouwcorporaties en zelforganisaties spelen daarin een rol. Deze organisaties werken binnen het CJG samen via een netwerkconstructie.

Het CJG streeft ernaar om een sluitende keten van aanbod voor jeugd van -9 maanden tot 23 jaar te realiseren, van preventieve tot en met de zwaarste vormen van zorg. Onder regie van het CJG werken diverse organisaties toe naar een efficiënt samenwerkingsverband gericht op positief opvoeden en opgroeien. We hanteren daarbij het uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur. De beide CJG's (Lochem en Zutphen) hebben een CJG-coördinator, die een regisserende en stimulerende rol vervult in de samenwerking. De tabel hieronder geeft weer welke organisaties voor welke taak betrokken zijn bij het CJG.

Kernpartners	Lochem	Zutphen
Consultatiebureau (0-4 jaar)	Yunio/Sensire	Yunio
Jeugdgezondheidszorg(4-18 jaar)	GGD	GGD
Vroeg- en voorschoolse opvang en educatie		
Welzijnswerk (0-100 jaar)	Carroussel Epse Pilot Gravenwijk	Perspectief Zutphen
Samenwerkingsverband Primair onderwijs (SWV PO)	Ondersteuningsteams op alle scholen	Ondersteuningsteams op alle scholen
Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs	Zorg Advies Team Staringcollege	Onderwijszorgsteunpunt op alle scholen voor VO: Onderwijszorgcentrum (OZC)
Licht Verstandelijk Beperkte Jeugd	MEE	MEE
Integrale vroeghulp		
Indicatiestelling en ambulante jeugdhulp	Bureau Jeugdzorg	Bureau jeugdzorg
Ketenpartners: • leerplicht • jongerencoach • jongerenwerker • jeugdcoaches (combinatie-functionaris) • partners op gebied van veiligheid		

Tabel 3: Huidige inrichting CJG-netwerk (2014)

CJG4kracht

De pilot CJG4kracht heeft als doel om snel ambulante ondersteuning en hulp voor jeugdigen in te zetten, zonder onderbreking door een tussentijds indicatietraject. In de pilot wordt gewerkt vanuit een nieuwe visie op de ondersteuning aan jeugd. Uitgangspunten zijn om de kracht van opvoeders en hun netwerk te mobiliseren, zo weinig mogelijk hulpverleners bij het gezin te betrekken en systeem- en resultaatgericht te werken. De gemeente Apeldoorn heeft het programma CJG4kracht succesvol geïmplementeerd. Vooruitlopend op de decentralisatie jeugdzorg en Passend onderwijs wordt in de overige CJG's in de regio (inclusief Lochem en Zutphen) ook met dit project geëxperimenteerd.

De pilot CJG4Kracht

De pilot CJG4 kracht krijgt in Lochem vooral vorm via de ondersteuningsteams (Primair Onderwijs) en het ZAT (het Staring College) op de scholen. Vooruitlopend op de Transitie Jeugdzorg en Passend onderwijs zijn betrokken partners in de gemeente Lochem een pilot gestart om op kleine schaal ervaring op te doen met het verbinden van jeugdhulp en onderwijs. Hierbij kan ambulante jeugdzorg zonder indicatie vooraf worden ingezet (CJG4Kracht). Betrokken organisaties zijn Bureau Jeugdzorg, Lindenhout, Pactum, Ambiq, Zozijn, GGnet, Dimence, MEE, Sensire en Tactus. In oktober is deze pilot gestart en hij loopt tot 31/12/2014. De pilot richt zich op gezinnen met complexe of meervoudige ondersteuningsvragen bij het opvoeden, opgroeien en onderwijs. De inzet van jeugdzorg zonder indicatie vooraf richt zich alleen op een deel van de ambulante vrijwillige jeugdzorg. Voor alle andere vormen van jeugdzorg (intramuraal, pleegzorg en jeugdzorgPlus) is nu nog een indicatie van Bureau Jeugdzorg nodig. De toekenning van speciale onderwijsondersteuning, zoals plaatsing in Speciaal (Basis) Onderwijs vindt plaats conform huidige wet- en regelgeving. Er wordt gewerkt vanuit de coöperatiegedachte en betrokken organisaties hebben gezamenlijk een plan van aanpak gemaakt.

In de pilot worden de ondersteuningsteams op drie basisscholen gedurende de pilotperiode versterkt met een verbindingsmedewerker. Bij de andere basisscholen is de verbindingsmedewerker op afroep beschikbaar. Bij het Staring College maakt de verbindingsmedewerker deel uit van het ZAT. De verbindingsmedewerker is de schakel tussen de vindplaats, ondersteuningsteam/ZAT naar het CJG4Kracht team. Zij taxeert samen met de betreffende hulpverleners en ouders welke zorgvraag er is en wie de contactpersoon voor het gezin wordt. Deze hulp kan lichte opvoedingsondersteuning zijn door het CJG of door een medewerker van het CJG4Kracht. De verbindingsmedewerker zorgt voor een goede afstemming tussen het ondersteuningsteam of het ZAT, met het CJG4Kracht team.

De pilot CJG4kracht is ook in Zutphen in 2013 gestart, in eerste instantie voortbouwend op de structuur van het Onderwijs Zorg Centrum (OZC). De aanmeldingen lopen voorsnog via Bureau Jeugdzorg. De nieuwe wet en daarmee gepaard gaande transitie dwingt de gemeente ertoe om breder dan de huidige OZC-structuur te gaan kijken. In de proefperiode wordt daarom met een ambulant CJG-team gewerkt. Uitgangspunt is om dichtbij de burger te werken door de inzet van ambulante specialistische jeugdhulp bij gezinnen thuis, waarbij signalering verloopt via de scholen en gebiedsgerichte sociale teams. De OZC blijft in het voortgezet onderwijs ondersteunen; op termijn moet worden gezien hoe het OZC goed benut kan worden en welke positionering hierbij past.

Gebiedsgerichte sociale teams

In Zutphen zijn al gebiedsgerichte teams actief. Vanuit deze teams is ook aandacht voor jeugdhulp. De vier gebiedsgerichte teams worden in Zutphen uitgevoerd door Perspectief Zutphen. De samenstelling van deze vier teams is verschillend en hangt af van de problematiek in de wijk. De basissamenstelling van het team bestaat uit een sociaal werker, een wijkcoach en een MEE-medewerker. Daaraan zijn op pilotbasis toegevoegd:

- Wijk 1: Tactus
- Wijk 2: BJZ
- Wijk 3: Plein
- Wijk 4: wijkverpleging/huisartsen

In Lochem zijn de gebiedsgerichte teams nog startend, waarbij de Maatschappelijke Carroussel gebiedsgericht werken Lochem⁷ al enkele jaren actief is.

Ondersteuningsteams op de scholen

Net vooruitlopend op de nieuwe Jeugdwet wordt met ingang van 1 augustus 2014 de Wet Passend onderwijs ingevoerd. Met deze wet krijgen schoolbesturen de opdracht en de middelen om elk kind passend onderwijs te bieden. Volgens de opzet van het Passend onderwijs moet er afstemming komen tussen onderwijs en jeugdzorg, want ondersteuning van leerlingen moet binnen en buiten de scholen integraal worden aangepakt. We spreken hierbij ook wel van spiegelwetgeving: de Wet op het Passend onderwijs en de Jeugdwet maken scholen en gemeenten samen verantwoordelijk voor een sluitend aanbod van ondersteuning en hulp aan kinderen met problemen en hun ouders. Beide krijgen de opdracht om de speelvelden met elkaar te verbinden en de plannen over en weer af te stemmen. Deze afstemming ligt voor de hand omdat de achterliggende gedachte dezelfde is, namelijk effectiever, sneller en preventiever ondersteuning bieden aan kinderen en ouders die hulp nodig hebben bij opgroeien, opvoeding en onderwijs. De samenwerkingsverbanden voor het Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs hebben hiervoor inmiddels ondersteuningsplannen opgesteld, en gaan deze in het nieuwe schooljaar 2014-2015 uitvoeren (zie voor meer informatie hoofdstuk 5).

Leerplicht

Leerplicht is een van de drie pijlers waar het jeugd(veiligheids)beleid op steunt (school - straat – thuis). Leerplicht vervult een handhavende taak van de gemeente, maar biedt daarnaast ook de gemeentelijke regiefunctie naar het onderwijsveld toe. Los van de autonoom functionerende schoolbesturen heeft leerplicht als regisseur bindend iets te zeggen over zaken als verzuimprotocollen, veiligheid in en rond scholen, kwaliteit en kwantiteit van geboden zorg in geval van verzuim, afhaken en afglijden van leerlingen. Ook speelt leerplicht een rol bij de aansluiting op trajecten voor moeilijke doelgroepen, bijvoorbeeld in de overgang naar het "niet meer leerplichtig" zijn. Zorgpunt is vooral de opvang van jongeren die niet meer binnen het reguliere of speciaal onderwijs te plaatsen zijn en die tijdelijk naar een time-out plek moeten. Meestal zijn dit jongeren met psychische problematiek. Ook de relatie tussen de zogenoemde 'RMC-jongeren'⁸ (voortijdig schoolverlaters) en de ondersteuning bij het vinden van werk vraagt om aandacht.

Het jongerenloket

Schooluitval voorkomen is ook een vorm van preventie: zorgen dat jongeren zo goed mogelijk hun school kunnen afmaken en kans hebben op een goede start in werk of vervolgopleiding. Het jongerenloket in Lochem en Zutphen is een loket, van waaruit jongerencoaches jongeren begeleiden bij werk en scholing. Het loket is enerzijds een vraagbaak voor jongeren en anderzijds biedt het de gemeente een zoekfunctie naar jongeren die uit beeld raken van het RMC of de gemeente. De jongerencoaches begeleiden jongeren (terug) naar school of werk. De focus ligt op jongeren tussen 15 en 27 jaar. De ambitie van de gemeenten is om het jongerenloket de komende jaren voort te zetten.

Veiligheid en aanpak Multiprobleemhuishoudens

Casussen met multiprobleem-gezinnen worden zowel in Lochem als in Zutphen besproken in een multidisciplinair overleg (het Vangnet en het Multiprobleemplus-overleg). Ter bevordering van de samenwerking hebben betrokken partners in Zutphen een intentieovereenkomst gesloten en de uitvoering van een ontwikkelagenda ter hand genomen, dit alles onder regie van de gemeente. Dit 'stedelijk procesteam Multi-Problem' is in 2014 van start gegaan.

Waar het om veiligheid of crisissituaties gaat maken we afspraken met de politie, het NOG Veilighuis, het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG). Als er signalen zijn dat de veiligheid van een kind in het geding is, wordt altijd een melding gedaan aan Bureau Jeugdzorg; als het gaat om huiselijk geweld aan het AMK en/of SHG. In Zutphen

⁷ bestaande uit gemeente Lochem, MEE Oost-Nederland, Sensire, Stichting Welzijn Lochem, Sutfene en de corporaties IJsseldal Wonen en Viverion.

⁸ Nederland is verdeeld in 39 Regionale Meld en Coördinatie punten (RMC) voor voortijdig schoolverlaters. Elke RMC-regio heeft een contact-gemeente die de melding en registratie van voortijdige schoolverlaters coördineert en zorg draagt voor mogelijkheden van doorverwijzing en herplaatsing in het onderwijs. Een RMC-jongere is een andere term voor voortijdig schoolverlater.

is vanuit de veiligheidskamer een coördinator Jeugd en Veiligheid aangesteld voor de afstemming tussen partijen op het gebied van jeugd en veiligheid.

Toeleiding naar specialistische hulp

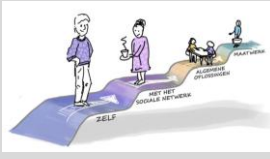
Op dit moment worden indicaties voor specialistische hulp verstrekt door Bureau Jeugdzorg en door de eerste en tweedelijnszorg.

4. Onze ambities voor jeugdhulp

In het nieuwe stelsel Jeugd hanteren we de term Jeugdhulp. Daarmee wordt alles bedoeld dat ter ondersteuning van kinderen, jeugdigen en hun ouders en/of verzorgers ingezet kan worden. Dus van eigen netwerk en consultatiebureau tot zeer specialistische zorg. Met de nieuwe jeugdhulp garanderen de gemeente Lochem en Zutphen dat gezinnen en kinderen/jongeren die ondersteuning nodig hebben, deze ook vanaf 2015 krijgen. Wat er in de eerste plaats verandert, is dat er meer wordt uitgegaan van de eigen kracht van het gezin en hun omgeving.

Onze ambities, zoals we die in dit hoofdstuk weergeven, bouwen voort op de negen kaders zoals genoemd in het Algemeen beleidskader Sociaal domein Lochem en Zutphen. Elke paragraaf behandelt één van de negen kaders, waarbij we de uitgangspunten voor jeugd verder uitwerken.

4.1. De kanteling

 Kader 1. De kanteling In eerste aanleg zorgen mensen voor zichzelf en voor elkaar op basis van een sterke sociale infrastructuur. Lukt het niet om deze zorg met elkaar vorm te geven of beschikt een burger over een tekort aan zelfoplossend vermogen om dit te doen, dan kan een beroep worden gedaan op algemene oplossingen. Blijkt dat sprake is van een situatie, waarbij meer specialistische voorzieningen nodig zijn, dan komt de inzet van individuele voorzieningen.	Uitgangspunten: • De vraag start bij de burger zelf (kind en ouders), Ook de regie over de acties die volgen ligt zo veel mogelijk bij de burger. • Het is de taak van de gemeente om structuur en regie aan te brengen in het proces, met name in het preventieve veld. • Het CJG speelt een belangrijke rol bij de noodzakelijke bewustwording en cultuurverandering. • De taak 'informatievoorziening' door het CJG wordt nog belangrijker, zodat mensen zelf oplossingen kunnen vinden (onder andere door digitale sociale kaart). • De inzet van eigen kracht van de burger en medeverantwoordelijkheid van mens tot medemens vormt de centrale spil van de decentralisaties. • Een burger pakt in eerste instantie zelf of samen met zijn netwerk op wat hij zelf kan doen, dus zoekt dichtbij huis hulp in het eigen netwerk. • We 'ontmedicaliseren': niet alles is een (medisch) probleem. We willen voorkomen dat opvoedvragen uitgroeien tot zorgproblemen. Tegelijkertijd moeten we alert blijven om daar waar nodig snel de juiste hulp in te schakelen. Beslispunt 2 • We investeren in versterking van de rol van het CJG ten behoeve van de regierol van de gemeente bij de jeugdhulp.
--	--

Eigen kracht

De vraag en wat erop volgt start bij de hulpvrager zelf (kind en ouders) en gaat uit van eerst zoeken naar oplossingen binnen het sociale netwerk. Uiteraard speelt het hele veld van jeugd en welzijn hierin een rol. Over alle drie de domeinen van de decentralisaties heen - Wmo, Participatie, Jeugd - hanteren we een vernieuwde, gelijke werkwijze. We bevorderen de zelf- en samenredzaamheid van mensen en hun zelfstandig functioneren.

Algemene oplossingen⁹

Als een burger zijn probleem niet zelf kan oplossen, proberen we zoveel mogelijk een oplossing aan te bieden via zogeheten overige voorzieningen. Kenmerk van algemene oplossingen is dat iedereen hier gebruik van kan maken. Er is geen uitgebreid onderzoek naar de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager noodzakelijk. Een formele beslissing (beschikking) van de gemeente is niet nodig. Deze algemene oplossingen worden niet alleen vanuit de Jeugdwet aangeboden, maar

⁹ In de Jeugdwet worden dit overige voorzieningen (vrij toegankelijk) en individuele voorzieningen (niet vrij toegankelijk) genoemd.

komen voort uit alle drie de decentralisaties. Het is dus van belang dat we goed sturen op samenhang in deze oplossingen. Daar waar algemene oplossingen geen antwoord geven op de vraag om hulp van burgers kunnen deze worden aangevuld met individuele voorzieningen. Er is bij organisaties al veel in gang gezet. We kijken bij de transitie en transformatie van de Jeugdwet dan ook goed naar de kracht die hierdoor al is ontstaan in beide gemeenten en behouden het goede.

Wat zijn overige en individuele voorzieningen?

De Jeugdwet maakt een onderscheid in overige voorzieningen en individuele voorzieningen.

Overige voorzieningen zijn vrij toegankelijk en dit betekent dat burgers géén beschikking van de gemeente nodig hebben om hiervan gebruik te maken. De gemeente hoeft dus geen toegang te verlenen tot deze vrij toegankelijke voorzieningen. Voorbeelden hiervan zijn de diensten of activiteiten van de jeugdgezondheidszorg, het algemeen jeugd- en jongerenwerk en het (school)maatschappelijk werk. Een voorbeeld uit de WMO 2015 is dat iedere gemeente verplicht is om cliëntondersteuning als kosteloze overige voorziening te organiseren voor alle (groepen) burgers.

Individuele voorzieningen zijn niet vrij toegankelijk en vereisen een verleningsbeschikking van de gemeente voordat burgers daarvan gebruik kunnen maken. Voorbeelden van individuele voorzieningen zijn ambulante zorg, pleegzorg of 24-uurs zorg.

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer
Versterken van de rol van het CJG voor het uitdragen van het gedachtegoed van de kanteling. Dit ontwikkelen, monitoren en evalueren we met organisaties en burgers samen.	2014-2016

Uit ontbijtbijeenkomst 23 april 2014 met professionals en cliëntorganisaties:

Bij het kantelen van 'jeugdzorg naar jeugdhulp' geeft het veld de volgende randvoorwaarden aan:

1. Het is belangrijk het zelf-oplossend vermogen van burgers te vergroten als het gaat om jeugd.
2. Het is belangrijk om de grens te kennen van de eigen kracht van de jongere, het kind, het gezin. Dit vraagt goede, deskundige professionals, met een nieuwe manier van werken: in essentie werkt alle jeugdhulp preventief.

Voor het werk van de professional is daarbij van belang:

- Goed te luisteren en de vraag steeds bij het kind/de jongere te houden; niet overnemen. Dit vraagt (o.a.) zorgvuldige inschatting en ruimte nemen voor het gesprek.
- Er moet ruimte zijn voor het maken van contact en het aangaan van het gesprek met de jongeren en het gezin; methoden mogen geen keurslijf worden.
- Tijdsinvestering aan 'de voorkant' loont zich altijd. Ook signalen van voor de geboorte moeten serieus opgepakt worden. We moeten outreachend werken waar dat nodig is.
- Tegelijkertijd is ruimte voor de professional nodig, zodat hij 'present' kan zijn en daarbij de juiste steun krijgt vanuit zijn organisatie¹⁰.

¹⁰ zie de presentatie strategie van prof. Andries Baart: <http://www.andriesbaart.nl/nieuw/attachment/cover-buigzame-zorg>

4.2. Preventie en vroegsignalering

Kader 2. Preventie en vroegsignalering

We investeren in vroegsignalering en preventie zo dicht mogelijk bij de burger.

Uitgangspunten

- Preventie en vroegsignalering gaan over aanwezigheid van professionals in de wijk en de scholen. Zo wordt van dichtbij het ontstaan van een goed sociaal netwerk gestimuleerd en kunnen tijdig signalen worden opgepikt of doorgegeven.
- Een tijdige inzet van hulp leidt tot verminderde inzet van zware, intensieve hulptrajecten op een later moment.
- Het CJG bundelt zowel in de gemeente Lochem als Zutphen het preventieve veld en speelt een belangrijke rol in vroegsignalering.
- Om de transitie en transformatie ten aanzien van preventie en vroegsignalering verder vorm te geven is versterking van de samenwerking tussen de CJG-partners van belang. Daarnaast moet de praktische samenwerking met andere organisaties nog beter vorm krijgen.
- De transitie Passend onderwijs vraagt om een afstemming van zorg thuis en op school. De school is een belangrijke vindplaats van kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Niet alleen op het gebied van onderwijs maar ook voor zorg. Dit wordt verder uitgewerkt in arrangementen. Zowel primair als voortgezet onderwijs hebben hiervoor ondersteuningsplannen opgesteld.
- We maken zoveel mogelijk gebruik van het lokale preventieve veld. Informatievoorziening is hierbij cruciaal.

Beslispunt 3

- We gaan vanuit het CJG bij alle betrokken organisaties preventie en vroegsignalering stimuleren, ervaringen uitwisselen, monitoren en evalueren.

Versterking samenwerking

Het CJG stimuleert de samenwerking in het preventieve veld en speelt een belangrijke rol in de vroegsignalering. Partners van het CJG zijn onder andere het Consultatiebureau, de jeugdgezondheidszorg, scholen, maatschappelijk werk, welzijnswerk en Bureau Jeugdzorg. Het uitbouwen en beter benutten van de netwerkorganisatie CJG is een belangrijk aandachtspunt van de decentralisatie. Professionals geven aan dat samenwerking nu nog te vrijblijvend is. Zij zien het CJG als aanjager van dit proces. Daarnaast spelen ook leerplichtambtenaren, jongerencoaches en de politie een belangrijke rol in preventie van problemen en vragen bij jeugd en opvoedondersteuners. Ook zijn voor- en vroegschoolse voorzieningen van belang, evenals werk of de toeleiding naar werk met als belangrijke partner Het DeltaPlein¹¹.

De praktische samenwerking met organisaties buiten het CJG moet ook nog beter vorm krijgen. Hierbij denken we onder andere aan huisartsen, 1^e-lijns ondersteuners zoals fysiotherapeuten, orthopedagogen, diëtisten, verloskundigen etc.; veelal kleine zelfstandigen die vaak verbonden zijn aan maatschappen. Ook de organisaties rondom mensen met licht verstandelijk beperking (LVB), jeugd-GGZ en jeugdhulp spelen een belangrijke rol. De professionals geven aan dat de gebiedsgerichte sociale teams een goede basis vormen voor de samenwerking in het preventieve veld. Professionals zien laagdrempelige hulpverlening als een belangrijke functie van het gebiedsgerichte sociale team.

Ook voor dit onderwerp geldt dat er al veel in beweging is gezet in het veld, bijvoorbeeld bij de GGZ. Deze sector is al enkele jaren met een transitie bezig om intramurale zorg te beperken en hulp meer dichtbij huis te laten plaatsvinden. Dat proces sluit goed aan bij de transformatie van het sociaal domein. Daarom is het belangrijk hetgeen nu al goed loopt bij deze transitie verder door te ontwikkelen.

¹¹ Het DeltaPlein is een tijdelijke projectstructuur van Delta en Het Plein, waarin deze organisaties zich gezamenlijk voorbereiden op de uitvoering van de Participatiewet per 1 januari 2015.

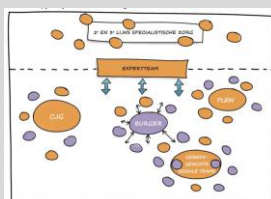
Informatievoorziening voor preventie

Het doel van de Jeugdwet is dat de burger zoveel mogelijk oplossingen in de eigen (sociale) omgeving zoekt. Ook praten over opvoeden moet een normale zaak zijn. Versterking van het preventieve veld en goede informatievoorziening via allerlei kanalen zijn hierbij belangrijk. Deze informatievoorziening kan digitaal zijn, bijvoorbeeld via een actuele sociale kaart, maar ook via formele en informele contactmomenten. Training van professionals is hiervoor essentieel.

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer
Versterken van de functies van het CJG voor preventie en vroegsignalering: 1. Informatie (ook digitaal) 2. Netwerk/samenwerking 3. Uitwisselen ervaringen organisaties met transformatie 4. Monitoring en evaluatie	2014-2015
In samenwerking met de gebiedsgerichte sociale teams inventariseren over hoeveel en om welke kwetsbare gezinnen met thuiswonende kinderen het gaat.	2014-2015
In kaart brengen waar en hoe de preventieve ondersteuning kan worden verbeterd: wat missen we en wat kan beter? Dit alles in overleg met werkveld. Dit kan een herschikking van middelen tot gevolg hebben.	2014-2015

4.3. Toegang

Kader 3: toegang

Een burger kan op verschillende plekken terecht als hij een vraag of signaal heeft. Ondersteund door informatie via telefoon of internet kan iemand zelf komen tot een oplossing of rechtstreeks terecht bij een specifiek loket als Het Plein of iemand kan zelf aankloppen bij een netwerk dat past bij zijn bezigheden, bijvoorbeeld school of een andere partner van het Centrum voor Jeugd en Gezin, buurthuis, huisarts, gebiedsgericht sociaal team etc. Verschillende ingangen blijven dus naast elkaar bestaan.

Uitgangspunten

- De hulpvrager moet weten waar hij terecht kan voor de meest passende oplossing voor zijn vraag.
- Daarvoor is het nodig dat de professional aan goede vraagverheldering doet en dat duidelijk is welke oplossingen de professional zelf of met het netwerk van de burger rechtstreeks kan aanbieden en voor welke oplossingen hij toe moet leiden naar een maatwerkoplossing.
- Met het goed organiseren van de voorliggende voorzieningen en preventief beleid verwachten we een bijdrage te leveren aan de beheersbaarheid van de kosten van het sociale domein. Het is vooral van belang om invloed uit te oefenen op de kosten van de individuele voorzieningen, omdat deze het grootste beroep doen op het totale budget.
- Er zijn meerdere “loketten” waar een burger met zijn vraag terecht kan.
- Gebiedsgerichte teams moeten voldoende geëquipeerd zijn om problemen te signaleren en vragen te beantwoorden van en over kinderen en jongeren en deskundigen in te roepen waar dat nodig is.
- Het CJG krijgt naast de huidige functie een belangrijke rol in het inschakelen van specialistische hulp.
- In de Jeugdwet is bepaald dat ook de huisarts, de jeugdarts, de medisch specialisten, de kinderrechter en de gecertificeerde instellingen het recht hebben om te bepalen dat een cliënt gebruik mag maken van een individuele voorziening.
- In de pilot CJG4kracht wordt al proefgedraaid met een werkwijze om ambulante hulp in te zetten zonder indicatie vooraf.

Beslispunt 4 en 5:

- We kiezen voor een expertteam jeugd met specialisten op in ieder geval de terreinen GGZ, LVB en jeugdzorg. Dit expertteam wordt aangehaakt bij het CJG netwerk.
- De gemeentelijke toegangsverlening voor individuele voorzieningen beleggen we bij het CJG. Het proces voor de beschikking van individuele voorzieningen wordt ingericht, in afstemming met de regionale afspraken.

Toegang gaat over waar burgers bij professionals terecht kunnen met hun vraag. Het is het proces waarin gezamenlijk met de hulpvrager wordt gekeken welke oplossingen aansluiten bij de hulpvraag. In de regionale uitvoeringsnota heet dit de lokale toegangspoort. Door een integrale aanpak, met één gezamenlijk plan krijgt een gezin zelf meer zicht op het hulpverleningsplan en kan een effectievere en efficiëntere inzet van professionals worden bereikt. Ook ondersteunt dit een preventieve inzet van hulp. Bij toeleiding vindt de beoordeling plaats of de noodzaak bestaat voor het inzetten van een individuele voorziening.

Toegang

De gemeente krijgt vanuit de Jeugdwet de taak lokaal de toegang tot de jeugdhulp vorm te geven. Ons uitgangspunt is dat de burger bij meerdere plekken terecht kan met zijn vraag. Er is niet één toegang naar jeugdhulp. Naast de CJG-partners zijn de huisarts, de kinderarts en de kinderrechter een toegangsplek. We organiseren de toegang voor burgers zoveel mogelijk in de wijk, bij voorkeur door forse investering aan de voorkant (0e en 1e lijn). School en wijk zijn vooral belangrijke vindplaatsen. Het is van belang om goede verbindingen te leggen tussen deze vindplaatsen, zodat de methode één gezin - één plan - één regisseur gewaarborgd wordt. Deze verbinding is een onderwerp dat ook in de andere decentralisaties terugkomt, evenals de inrichting van een eenduidig werkproces voor vraagverheldering.

De gebiedsgerichte sociale teams

De gebiedsgerichte teams moeten voldoende geëquipeerd zijn om problemen en vragen van alle kinderen en jongeren te signaleren en waar dat kan vanuit het team op te pakken. Uitgangspunt is dat waar mogelijk de oplossing wordt gezocht binnen het eigen netwerk van de hulpvrager. In veel gevallen is de vraag meteen door de professional of door inzet van algemene oplossingen op te lossen. Waar nodig is binnen het CJG vrij toegankelijke hulp beschikbaar om kortdurend te ondersteunen, bijvoorbeeld met opvoedkundige hulp. Daar waar dit niet mogelijk is kan hulp of advies worden ingeroepen van experts. Deze experts kunnen behulpzaam zijn bij het stellen van de juiste diagnose of de inzet van kortdurende hulp of er kan toeleiding plaatsvinden naar een maatwerkoplossing.

De scholen

Scholen zijn belangrijke partners van de gemeente. In het overleg over het ondersteuningsplan van het primair onderwijs is de afspraak gemaakt dat de scholen zorgen voor een onderwijscoach en de gemeente voor een gezinscoach binnen de ondersteuningsteams op de scholen. Over de exacte invulling hiervan worden nog gesprekken gevoerd. In het voortgezet onderwijs wordt de verbinding van de ondersteuningsteams¹² met de gemeente, via gebiedsgerichte sociale teams of CJG, verder doorontwikkeld.

Expertteam jeugd

Het CJG behoudt haar laagdrempelige functie voor opvoed- en opgroei-ondersteuning en vormt - samen met de huisartsen en medisch specialisten - de toegang naar de gespecialiseerde jeugdhulp. De netwerkorganisatie van het CJG wordt uitgebreid met organisaties vanuit de jeugdzorg. Aan het CJG gekoppeld komt een apart expertteam voor jeugd, dat nauw samenwerkt met de gebiedsgerichte sociale teams en het onderwijs. Het expertteam jeugd bestaat in ieder geval uit jeugd- en gezinswerkers vanuit de LVB, de GGZ en jeugdhulp. Deze integrale teams gaan snel en vroegtijdig ouders en kinderen ondersteunen. De aanname is dat daarmee de instroom in gespecialiseerde jeugdhulp verminderd wordt.

We verwachten dat dit voor jeugd afzonderlijke expertteam in elk geval in de komende twee jaar (2015-2016) nodig is. Reden hiervoor is dat de overheveling van de jeugdzorg met zijn veelheid aan zorgaanbieders zeer complex is en de gemeente moet hier eerst goed zicht op krijgen. Daar is ervaring voor nodig. We moeten ook een visie ontwikkelen op hoe dit expertteam zich verhoudt tot de gebiedsgerichte sociale teams en de aanpak voor multiprobleem-gezinnen. Dit wordt vanuit de drie decentralisaties gezamenlijk verder ontwikkeld, onder andere door de inzet van een kwartiermaker die als opdracht mee krijgt om verder uit te werken hoe deze structuren zich tot elkaar verhouden en hoe samenwerking plaatsvindt. Met de pilot CJG4kracht wordt al geëxperimenteerd met een ambulant

¹² Ook wel onderwijszorgcentrum of zorgadviesteam genoemd, dit is verschillend per gemeente

expertteam zoals hiervoor genoemd. Het is nodig om daarbij buiten de kaders van de eigen organisatie te denken.

Multiprobleemhuishoudens

Zoals ook al eerder aangegeven worden casussen met multiprobleem gezinnen zowel in Zutphen als in Lochem besproken in een multidisciplinair overleg. Vertegenwoordigers vanuit het Veiligheidshuis NOG en andere betrokken partijen zijn daarom ook deelnemer van de overleggen waar deze casussen aan de orde komen (zie hiervoor ook hoofdstuk 6).

Huisarts, medisch specialist en jeugdarts

In de Jeugdwet is bepaald dat ook de huisarts, de jeugdarts, de medisch specialisten, de kinderrechter en de gecertificeerde instellingen, die jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren, het recht hebben om te bepalen dat een cliënt gebruik mag maken van een individuele voorziening. Als zij een burger gebruik willen laten maken van een individuele voorziening, kunnen zij deze toeleiden naar het expertteam jeugd, de gemeente of een gemandateerde organisatie. Wij gaan in gesprek met de huisartsen, medisch specialisten en jeugdartsen over de invulling van het verwijfsrecht, informeren ze over de aanbieders in de raamovereenkomst en monitoren het verwijfsgedrag. Met de regiogemeenten samen ontwikkelen we daarvoor een monitoringsinstrument.

Toegangsverlening naar individuele voorzieningen

Als een gezin aanklopt voor hulp wordt samen met het gezin een gezinsplan opgesteld. Hierin wordt afgesproken welke ondersteuning wordt ingezet. Op basis van het gezinsplan geeft de gemeente een beschikking af. De criteria voor het gezinsplan en de beschikking worden samen met de regiogemeenten opgesteld. Dat geldt ook voor het competentieprofiel waaraan de toegangsverleners (de gemandateerde professionals) moeten voldoen. De processen voor het verlenen van de beschikking moeten nog nader worden uitgewerkt in Lochem en Zutphen. Dit proces moet aansluiten bij de uitvoering van de andere decentralisaties.

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer
Doorontwikkelen van de pilot CJG4kracht. In Zutphen gaat een ambulant CJG-team aan de slag en in Lochem wordt het expertteam verder ontwikkeld.	Korte termijn, voor 1/1/2015
Verbinding leggen met gebiedsgerichte sociale teams, de werkwijze van het OZC en de Multi Probleem aanpak (Zutphen)	Korte termijn, voor 1/1/2015
De gemeentelijke toegangsverlening voor individuele voorzieningen beleggen we bij het CJG. Het proces voor de beschikking van individuele voorzieningen wordt ingericht, in afstemming met de regionale afspraken.	Korte termijn, voor 30/11/2014
Eerstelijnszorg betrekken bij ontwikkelingen en monitoring. Wij gaan in gesprek met huisartsen, medisch specialisten en jeugdartsen over de invulling van het verwijfsrecht, informeren ze over de aanbieders in de raamovereenkomst en monitoren het verwijfsgedrag.	Korte termijn, voor 30/11/2014
Overleggen met het onderwijs over de invulling van de ondersteuningsteams op PO en de doorontwikkeling van de zorgstructuur binnen het VO.	2014/2015

4.4. Eén gezin, één plan, één regisseur

Kader 4. 1 Gezin- 1 plan- 1 regisseur

De burger en de professional(s) maken samen een plan. De burger is zelf eigenaar. Een van de professionals regisseert de naadloze samenwerking tussen professionals. Opschaling via een indicatie gebeurt alleen als er geen adequaat antwoord in de directe kring van professionals beschikbaar is of als dit buiten het mandaat valt van die professionals.

Uitgangspunten

- Als een burger ondersteuning nodig heeft, is het prettig als hij te maken krijgt met één vast aanspreekpunt en als er zo min mogelijk hulpverleners betrokken zijn bij het gezin.
- Deze regisseur kan helpen een schakel te vormen tussen oplossingen uit het netwerk van de burger en oplossingen die door professionals worden ondersteund.
- Het gezin is de regisseur van haar eigen plan. De professional helpt het gezin de regie te nemen.
- Cliënten krijgen vanaf begin af aan inzicht in hun eigen dossier. Dit heeft dus ook gevolgen voor cliëntparticipatie.
- Er zijn verschillende ingangen om een hulpvraag neer te leggen. Afhankelijk van het probleem wordt, in overleg met het gezin, bijvoorbeeld in het zorgteam op school of in het gebiedsgerichte sociale team bepaald welke professional de regiefunctie op zich neemt.
- Ontschotting is noodzakelijk om de hulpverlening goed af te stemmen. Professionals moeten hiervoor over de grenzen van de eigen organisatie heen kijken, uitgaande van het gezin en het kind. Afstemming en overleg over casussen is nodig.
- De verwijzindex wordt gebruikt¹³.

Eén gezin, een plan, een regisseur

In het nieuwe stelsel krijgt iedere jeugdige de zorg die hij nodig heeft. Hierbij werken professionals en vrijwilligers samen met jeugdigen en ouders volgens het principe van één plan, één gezin, één regisseur. De regie over het zorgplan ligt daarbij zoveel mogelijk bij de gezinnen: ouders en – indien mogelijk – ook de jeugdigen. Klantvriendelijk, efficiënt en effectief zijn de woorden waar het om draait. Ouders en jeugdigen hoeven niet steeds hun verhaal te herhalen, beschikbare informatie wordt optimaal gebruikt en ondersteuning en hulp zijn snel beschikbaar. In het nieuwe stelsel worden prikkels gegeven voor resultaatgericht werken, wordt de zorg ingezet die echt nodig is en wordt optimaal samengewerkt om tot kostenbeheersing te komen.

Eigen kracht van het gezin

De drie decentralisaties gaan uit van de eigen kracht van burgers. Daar hoort ook bij dat een gezin, indien mogelijk, zelf de regie neemt over haar vragen en de bijbehorende oplossingen. Inzet van de professional is erop gericht om het gezin te ondersteunen deze regie zelf te nemen. Het gezin heeft de regie over haar eigen dossier en doet actief mee in het opstellen van het plan van aanpak.

Aandachtspunt: verbinding tussen ingangen

Een dilemma is hoe de verbinding vorm te geven tussen de verschillende ingangen: gebiedsgerichte sociale teams, CJG, onderwijs, 1e- en 2e-lijnszorg, het (Delta)Plein/team Zorg. Met de verschillende organisaties moet een effectieve en efficiënte samenwerking worden opgebouwd en de werkwijze van één gezin - één plan - één regisseur moet gewaarborgd worden. We bouwen daarbij voort op de goede ervaringen die de afgelopen jaren zijn opgedaan.

Het sandwichmodel

Extra aandacht hierbij verdient de verbinding tussen de jeugdstructuur en de gebiedsgerichte sociale teams die in ontwikkeling zijn. In Lochem spreken we hierbij van het sandwichmodel. Dit houdt in dat de vraag in de gebiedsgerichte teams wordt opgepakt als het accent van zorg bij de volwassenen ligt. Is er echter een accent voor de zorg bij de kinderen, dan wordt de vraag in de zorgstructuur van jeugd

¹³ De landelijke Verwijzindex risico's jeugdigen brengt risicosignalen van hulpverleners, zowel binnen gemeenten als over gemeentegrenzen heen, bij elkaar en informeert hulpverleners onderling over hun betrokkenheid bij jongeren.

(CJG) opgepakt. Dit vraagt om een goede communicatie en afstemming op casusniveau en om heldere werkafspraken. Deze verbinding wordt niet vanzelfsprekend gelegd. De CJG-coördinator is hierbij belangrijk. Deze zorgt voor de monitoring, procesbegeleiding en is de 'linking pin' binnen het sandwichmodel. Daarnaast speelt de coördinator een belangrijke rol in het verbeteren van de samenwerking tussen partners van het CJG.

Inzet passende expertise

Op lokaal niveau, in de gebiedsgerichte sociale teams, de scholen en het expertteam jeugd, willen we achterhalen wat het schakelpunt is tussen de inzet van een meer generiek werkende professional en een meer specialistisch werkende professional. Dit doen we aan de hand van casussen binnen de CJG4kracht pilots. Professionals geven hierbij aan dat het uitgangspunt moet zijn dat er minder zorg moet worden "gestapeld" : niet meer 'in een keten' denken, er wel tijdig bij zijn.

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen	Wanneer
Gezamenlijk door-ontwikkelen methodiek één gezin één plan, één gezin, één regisseur. Evaluatie in 2015	2014-2015
Evaluatie pilots CJG4kracht	voor 2015

4.5. Nabij

 Kader 5. Zo nabij mogelijk We organiseren algemene en maatwerk oplossingen zo dicht mogelijk bij huis bij (kleinschalige) organisaties in wijk of kern	Uitgangspunten: • Voor het gezin is het gebied waarin het woont vaak de voornaamste leefomgeving. Daarom is het belangrijk dat we de hulp en zorg zo dichtbij mogelijk aanbieden. • Het gaat hierbij zowel om algemene oplossingen op het gebied van preventie en vroegsignalering, als om individuele voorzieningen. • We kiezen voor zoveel mogelijke ambulante hulp, uitgangspunt is om naar het kind toe te gaan, eventueel op school. • We realiseren een verdere verbinding tussen onderwijs en jeugdzorg (passend onderwijs, arrangementen). • We zetten hulp dichtbij in; waar nodig wordt regionaal ingekocht, maar lokaal uitgevoerd.
---	---

Naar de burger toe

We onderscheiden bij het principe van 'nabij' twee dimensies:

- Het snel en adequaat, dus met een gedegen intake of diagnose, inzetten van de juiste hulp;
- De hulp voor de jeugd en het gezin weliswaar regionaal en bovenlokaal inkopen maar dit vervolgens zo lokaal mogelijk inzetten. Dus met zoveel mogelijk gebruik van het sociale netwerk en met professionals en organisaties die ter plekke zijn. Als er hulp van buitenaf nodig is, is de beweging naar het kind toe in plaats van een kind ergens heen te sturen.

Als er hulp nodig is willen we dat snel signaleren en inzetten zoveel mogelijk thuis bij het gezin. Ontwikkelingen zijn daarvoor al volop gaande, onder andere in de gebiedsgerichte sociale teams en op de scholen. Ook wordt specialistische hulp eerder in het proces ingezet als er snel of steviger hulp nodig is of als direct ingegrepen moet worden. Maar ook de jeugdzorgorganisaties zijn hun werkwijze al anders aan het uitvoeren; zij zoeken meer aansluiting bij het preventieve veld, de eerstelijns voorzieningen en soms ook al bij vrijwilligers en hun organisaties. Multidisciplinaire teams werken buiten de kaders van de eigen organisatie en vliegen snel hulp in om zware zorg en als het kan uithuisplaatsing te voorkomen. Daarnaast is het belangrijk om vinger aan de pols te houden om te voorkomen dat herhaaldelijk inzetten van specialistische hulp nodig is. De komende jaren doen we hiermee nog meer ervaringen op en wisselen we deze uit. Dit vormt de basis om werkprocessen verder uit te werken.

4.6. Lokaal en regionaal

Kader 6. Lokaal én regionaal

We regelen lokaal van lokaal geregeld kan worden en gaan over op het regionaal regelen van zaken daar waar opschaling naar regionaal niveau slim is of de lokale kracht versterkt.

Uitgangspunten:

- Stelregel: we regelen lokaal wat lokaal kan.
- Daar waar het lokale aanbod niet afdoende is, zoeken we een naadloze aansluiting bij bovenlokale voorzieningen.
- Hoe specialistischer het gevraagde aanbod, hoe logischer de bovenlokale samenwerking.
- Landelijk is bepaald dat voor een aantal zorgvormen landelijk of regionaal móet worden samengewerkt.
- Continuïteit van zorg voor zittende cliënten en continuïteit van een goede zorginfrastructuur is van belang. Dit leidt tot specifieke keuzes omtrent lokaal of regionaal aanbod.
- Indien hulp extern en buiten de gemeente wordt verzorgd, dan zorgen we dat er lokaal contact is met het gezin tijdens de hulpverlening en voor voldoende opvang wordt gezorgd bij terugkeer van het kind. Hierbij is goede overdracht van dossiers belangrijk.

Voor de afspraken die gemaakt zijn over lokale en regionale taken verwijzen we naar de regionale Nota inkoop jeugdhulp en de Regionale Uitvoeringsnota.

Lokaal regelen wat lokaal kan

We zien de transitie als een kans om met name nieuwe aanbieders in te zetten voor vernieuwende en innovatieve concepten. Op basis van de regionale kadernotitie "Samen sterk voor onze jeugd"¹⁴ is besloten dat bovenlokale jeugdhulp gezamenlijk wordt ingekocht en dat hiervoor een gezamenlijk sturings- en financieringssysteem wordt ingericht. Om te voorzien in voldoende aanbod van specialistische jeugdhulp en om bijkomende financiële risico's te beperken wordt het *solidariteitsprincipe* gehanteerd. De vraag naar specialistische hulp kan namelijk per gemeente fluctueren en dus financieel verschillend uitpakken. Op regionaal niveau zal dit de komende tijd verder worden uitgewerkt.

Onder de individuele voorzieningen vallen verschillende zorgvormen die uiteenlopen van vrij generalistische zorg tot (meer en zeer) specialistische zorg. Hoe specialistischer de zorg, hoe groter de benodigde schaal om dit kosteneffectief te organiseren en hoe logischer het wordt om uit te gaan van een regionale oplossing. Er is er een grote variatie te zien in het aantal gebruikers per zorgvorm. Zo is bijvoorbeeld het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van JeugdzorgPlus relatief beperkt en is het aantal jeugdigen dat een vorm van ambulante hulpverlening krijgt groot.

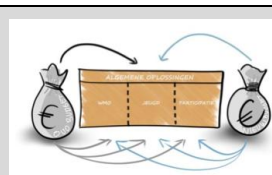
Andere regionale afspraken zijn dat op lokaal niveau een bepaalde basis wordt gehanteerd in preventieve functies, dat de voorwaarden voor toegang tot bovenlokale vormen van jeugdhulp gelijk zijn voor alle gemeenten en dat eenduidig wordt bepaald welke zorg wel en welke niet vrij toegankelijk is. Dit is wel afhankelijk van nog te nemen besluiten over het solidariteitsprincipe.

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer
Zorgdragen voor het leren kennen van kleine lokale aanbieders met vernieuwende concepten	2014-2015
Uitwerken solidariteitsprincipe met de regiogemeenten. Zie verder de regionale uitvoeringsnota.	2014

¹⁴ vastgesteld maart 2014

4.7. Eén budget

Kader 7. Eén ontschot budget

We werken toe naar een ontschot budget voor het totale sociale domein waarbij we uitgaan van het principe dat lasten gelijk staan aan de baten.

Uitgangspunten

- Bij de drie decentralisaties zoeken we naar zoveel mogelijk samenhang tussen alle oplossingen die participatie in de samenleving vergroten, dus over de drie betrokken domeinen Wmo, Participatie en Jeugd heen.
- We moeten de middelen daar inzetten waar ze het meest effectief zijn.
- Hierbij past dat we ook de budgetten vloeiend kunnen inzetten.
- We zetten de huidige middelen zoveel mogelijk in voor preventie. Bezuinigingen mogen niet ten koste gaan van de preventieve activiteiten.
- We reserveren middelen voor een fonds voor transformatie.
- Eén ontschot budget binnen het sociaal domein is voor jeugd op korte termijn (2015 en 2016) niet mogelijk vanwege regionale en landelijke afspraken en financiële verplichtingen (RTA en LTA, afspraken BJZ, MEE, AMHK).

Beslispunten 6, 7, 8:

- We streven ernaar om (op termijn) bovenop de begrote transformatiekosten (2,5%) 2,5% extra in te zetten voor de realisatie van algemene oplossingen (overige voorzieningen) ter versterking van preventieve activiteiten en hulp nabij.
- Vanwege de verschuiving van verantwoordelijkheden en taken naar de gemeente moet er voldoende budget voor de uitvoering van deze taken worden gereserveerd.
- We sluiten aan bij de indicatieve verdeling van het budget zoals voorgesteld in de regionale uitvoeringsnota.

In grote lijnen zijn er twee budgetten voor jeugdhulp:

1. Het huidige budget voor preventieve jeugdhulp;
2. Het nieuwe budget voor jeugdhulp.

Omdat we vooral de preventieve activiteiten willen versterken, is het belangrijk om het huidige budget voor preventie de komende jaren in stand te houden. Daarnaast willen we van het nieuwe budget een deel gaan inzetten voor preventieve activiteiten.

De verdeling van het 'nieuwe' budget ligt voor een groot deel vast vanwege de afspraken in het landelijke en regionale transitie arrangement. De overdracht van de budgetten gaat gepaard met een korting oplopend van 5% in 2015, 10% in 2016 en 15% in 2017.

In de Regionale uitvoeringsnota is een **indicatie** opgenomen van de verdeling van het macrobudget op regionaal niveau. Vertaald naar de Gemeenten Lochem en Zutphen ziet dit er als volgt uit:

Omschrijving		Regio OV/MIJ	Lochem	Zutphen
BUDGET MEICIRCULAIRE 2014		85.770.879	6.469.316	15.274.972
PGB Vektis (2011)	Gebruik	15.769.637	1.624.221	3.626.616
Jeugdzorgplus (niet landelijk)	Gebruik	2.760.000	-	1.104.000
Garantstelling BJz	Gebruik	6.910.700	363.512	1.181.594
Landelijk transitiearrangement	3,76%	3.224.985	243.246	574.339
Bijdrage AMHK	inw	734.674	70.662	100.302
Overige zorg in natura (ZIN)		49.938.067	3.682.477	7.542.499
<i>Subtotaal directe zorgbesteding</i>		<i>79.338.063</i>	<i>5.984.118</i>	<i>14.129.350</i>
Transformatiebudget	2,50%	2.144.272	161.733	381.874
Onvoorzien/woonplaatsbeginsel	2%	1.715.418	129.386	305.499
Uitvoeringskosten	3%	2.573.126	194.079	458.249
<i>Subtotaal indirecte zorgbesteding</i>		<i>6.432.816</i>	<i>485.198</i>	<i>1.145.622</i>
TOTAAL BEGROOT ZORGBESTEDING		85.770.879	6.469.316	15.274.972

Kanttekeningen:

1. Het betreft hier uitsluitend de nieuwe middelen voor jeugd; de middelen in bestaande begrotingen zijn hierin nog niet meegenomen;
2. De volgorde in bovenstaand overzicht wijkt af van het regionale overzicht; aansluiting kan worden gevonden op de bedragen.

Toelichting:

- PGB's: schatting op basis van gebruik (berekend door Vektis 2011).
- JeugdzorgPlus: schatting op basis van gebruik;
- Garantstelling van de nieuwe organisatie Bureau Jeugdzorg. Deze garantstelling is in opdracht van het Rijk uitgevoerd en is uitgewerkt in een intentieovereenkomst met BJzG van 27 februari 2014. Bureau Jeugdzorg zal onder de garantstelling zorgtaken (blijven) uitvoeren;
- Het Landelijk Transitie Arrangement (LTA): op landelijk niveau heeft de VNG afspraken gemaakt met aanbieders over de inkoop van zeer specialistische zorg voor specifieke doelgroepen. Elke gemeente reserveert voor het LTA op voorhand 3,76% van het gemeentelijke budget;
- Bijdrage aan de financiering van het AMHK. De bijdrage van elke gemeente is bepaald aan de hand van het inwoneraantal;
- Overig Zorg in natura: Inkoop/financiering van jeugdhulp bij aanbieders voor continuïteit van zorg voor jeugdigen die per 31-12-2014 in zorg zijn en jeugdigen die vanaf 1-1-2015 nieuwe of aanvullende zorg nodig hebben.
- Transformatiebudget: budget voor de vernieuwing van de jeugdhulp.
- Onvoorzien/woonplaatsbeginsel: bedoeld voor de opvang van onvoorziene kosten zoals bijvoorbeeld als gevolg van toepassing van het woonplaatsbeginsel.
- Uitvoeringskosten: kosten voor beleid, bedrijfsvoering en inrichting van de toegang. De aanbeveling van de VNG is om hier vooralsnog 3% van het budget voor te reserveren.

De definitieve hoogte van de onderdelen transformatiebudget, uitvoeringskosten en het budget onvoorzien/woonplaatsbeginsel is uiteindelijk een lokale keuze. De opgenomen percentages zijn dan ook richtpercentages. De ervaringen in 2015 moeten uitwijzen of bovenstaande begroting een realistische begroting is.

We streven ernaar om bovenop de begrote transformatiekosten (2,5%) 2,5% extra in te zetten voor de realisatie van algemene oplossingen (overige voorzieningen) ter versterking van preventieve activiteiten en hulp nabij.

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer
Zie financiën en bedrijfsvoering	

4.8. Eigen bijdrage

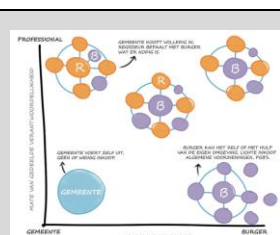
 Kader 8. Eigen bijdrage Mensen dragen (financieel) bij naar vermogen via een eigen bijdrage voor het gebruik van voorzieningen binnen het sociale domein, waarbij uitzonderingen nader bepaald moeten worden.	Uitgangspunt: • Het heffen van een eigen bijdrage maakt dat een burger naar vermogen zelf bijdraagt aan de oplossing. Echter: in de Jeugdwet is aangegeven dat er geen eigen bijdrage (van de ouders) mag worden gevraagd, behalve als het kind uit huis wordt geplaatst.
---	---

De eigen bijdrage is uit de Jeugdwet gehaald. Er mag geen eigen bijdrage van de ouders worden gevraagd, tenzij het kind uit huis wordt geplaatst. Dan kan er een ouderbijdrage gevraagd worden. Dit gebeurt op basis van het besparingsmotief; het gaat om een bijdrage die gevraagd wordt omdat ouders, als het kind thuis zou wonen, ook kosten maken.

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer
Zie financiën/bedrijfsvoering	

4.9. Inkoop

Kader 9. Inkoop

We stellen bij inkoop specifiekere eisen voor kwaliteit en effectiviteit naarmate het zelf (kunnen) doen door burgers afneemt en het (financiële) risico van de gemeente groter wordt.

Uitgangspunten

Lokaal

- Voor burgers is het prettig om in hun directe leefomgeving hulp te ontvangen. Daarom willen we meer samenwerking met aanbieders dichtbij huis bewerkstelligen.
- Daarnaast heeft inkoop tot doel het beperken van duurdere en specialistische zorg door meer activiteiten in te zetten gericht op preventie en opvoedondersteuning.
- Veel preventieve activiteiten, de zogenaamde algemene oplossingen, worden door middel van subsidie gefinancierd.
- Voor de inkoop van individuele (en meer specialistische) voorzieningen gelden regionale en/of landelijke afspraken.

Regionaal (het kader is de regionale inkoopnotitie):

- We kopen de jeugdzorg en -hulp in conform de afspraken zoals die in de - nog vast te stellen - Regionale Notitie Inkoop Jeugd staan.
- Met het Landelijke en het Regionale Transitie Arrangement realiseren we een zachte landing van het oude naar het nieuwe jeugdstelsel voor cliënten en aanbieders.
- Om aanbieders optimaal de mogelijkheid te geven om inhoudelijk te transformeren (vernieuwing en innovatie van het zorgaanbod), de frictiekosten te beperken én de zorginfrastructuur in stand te houden, is het wenselijk de looptijd van het RTA met één jaar te verlengen, tot en met 2016.
- We bieden ruimte aan nieuwe aanbieders.
- We formuleren regionaal flankerend beleid voor de doorontwikkeling van de vernieuwing van de jeugdhulp (transformatie).
- We kopen alle nieuwe taken centraal in en nemen actief deel aan de regionale inkoopgroep, maar contracteren lokaal.
- Bij de inkoop van individuele voorzieningen jeugd sturen we op kwaliteit, te behalen resultaten en kostenbeheersing. De gemeente gaat hierbij over het 'wat' en de zorgaanbieders over het 'hoe'. De gemeente geeft opdracht tot wat er geleverd wordt en stelt hiervoor de inhoudelijke kaders op. De zorgaanbieders leveren de benodigde jeugdhulp en bepalen hoe dit wordt gerealiseerd.
- We houden de budgetten die lokaal worden ingezet voor het preventieve jeugdbeleid in 2015 in stand.
- We doen in 2014-2015 voorstellen voor de doorontwikkeling van de vernieuwing van de jeugdhulp (transformatie).
- We bieden ruimte aan nieuwe, ook kleine aanbieders (in 2015 nog beperkt gezien de reeds gemaakte afspraken in het RTA).
- We streven ernaar om de lokale aanbieders en 1^e-lijn-organisaties een plaats te geven in het lokale beleid.

Input van professionals bij inkoop

- Professionals geven aan dat er gestuurd moet worden op resultaten en niet op het zuiver verantwoorden. Hierbij moeten we alert zijn op over-bureaucratisering.
- De professionals geven aan dat het belangrijk is om aandacht te hebben voor de (onwenselijke) knip tussen 18 jaar en ouder; waardoor jongeren buiten de boot vallen.

Het lokale traject voor de inkoop ziet er globaal als volgt uit:

- Het budget voor de jeugdhulp komt naar de gemeente;
- We kopen als regiogemeenten samen de individuele voorzieningen voor jeugdhulp in door middel van bestuurlijk ingericht aanbesteden;
- Aanbieders, ook kleinere, tekenen daartoe in op een raamovereenkomst;
- Cliënten maken samen met de regisseur een gezinsplan met doelen voor de ondersteuning aan het gezin. Als een individuele voorziening noodzakelijk is om de gestelde doelen te bereiken, geeft de gemeente een beschikking af.
- De cliënt kiest zelf, samen met de regisseur of met behulp van het CJG, de aanbieder uit.
- De factuur voor het traject gaat naar de gemeente.

Persoonsgebonden budget (PGB)

De mogelijkheid voor een PBG blijft bestaan. In afstemming met de procedure voor de Wmo 2015 en de regiogemeenten stellen we een beleidskader op voor het gebruik hiervan.

De huidige PGB houders hebben recht op continuïteit van hun aanspraak, uiterlijk tot en met 31-12-2015. We gaan in 2015 met de PGB houders in gesprek over hun ondersteuningsbehoefte. Alle personen voor wie blijkt dat zij op grond van de Jeugdwet ondersteuning nodig hebben krijgen uiterlijk 1-1-2016 een verleningsbeschikking.

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer
Zie financiën en bedrijfsvoering	
Beleidskader voor PGB vaststellen, zoveel mogelijk samen met WMO en regiogemeenten	2014
In gesprek met PGB houders over ondersteuningsbehoefte en conform beleidskader al dan niet verleningsbeschikking afgeven.	2015

5. Hoe werken we samen met het onderwijs?

5.1. Passend onderwijs

'Passend onderwijs' heeft als doel te zorgen dat kinderen op school een zo passend mogelijke plek krijgen.. Vanaf augustus 2014 wordt de zorgplicht voor scholen ingevoerd. Dit houdt in dat scholen iedere leerling (die zich aanmeldt) een passende onderwijsplek moeten bieden binnen het samenwerkingsverband. Kan een school de leerling niet de nodige extra ondersteuning bieden? Dan is de school verplicht om in overleg met de ouders te zorgen voor een passend aanbod op een andere (speciale) school. Hiermee wordt voor alle leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte zo passend mogelijk onderwijs gerealiseerd. De verantwoordelijkheid en regie hiervoor ligt bij het onderwijs: de samenwerkingsverbanden en schoolbesturen.

De opgave voor 'passend onderwijs' komt voort uit een aantal constatering die gedeeltelijk ook gelden voor de jeugdzorg:

- steeds meer kinderen worden doorverwezen naar vormen van speciaal onderwijs en daarmee wordt het systeem onbetaalbaar;
- de huidige bekostigingssystematiek levert een aantal verkeerde prikkels voor het indiceren van ondersteuning en zorg;
- zorgstructuren in het reguliere onderwijs zijn te weinig in staat om kinderen met behoefte aan extra ondersteuning op te vangen;
- er is te weinig afstemming tussen zorg vanuit school en jeugdzorg;
- procedures en bekostigingssystematiek zijn (te) ingewikkeld.

Onderwijs en gemeente hebben een gezamenlijke missie: een samenhangend aanbod van opvoeden, opgroeien en onderwijs. Zowel passend onderwijs als de jeugdhulp moeten de ondersteuning voor jeugd goed regelen, zij het elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid.

Afstemming tussen beide opgaven is dan ook van groot belang, ook vanwege de volgende redenen:

- Vroegsignalering en preventie: Onderwijs is een belangrijke vindplaats van jeugd. Leerkrachten en docenten kunnen problemen rondom jeugdigen vroegtijdig signaleren en zo complexere problematiek voorkomen.
- De kwaliteit van de zorgstructuur: Investeren in een goede zorgstructuur is de verantwoordelijkheid van het onderwijs, maar het inzetten van expertise en ondersteuning uit de jeugdzorg kan hierbij effectief zijn als het niet alleen gaat om school gerelateerde problematiek. De kwaliteit van de zorgstructuur in het onderwijs bepaalt mede de vraag naar hulp en ondersteuning die onder gemeentelijke regie vallen.
- Profilering van scholen en bereikbaarheid: Scholen kunnen zich profileren op bepaalde ondersteuningsexpertise. De spreiding van deze expertise brengt mogelijk extra kosten met zich mee voor het (leerlingen)vervoer.
- Zowel in de jeugdzorg als in het onderwijs wordt besloten over de inzet van hulp: Voor een aantal jeugdigen is sprake van zowel onderwijs gerelateerde hulp (denk aan leerproblemen zoals dyslexie) als andere hulp. Daarnaast zijn problemen rondom jeugdige en gezin vaak van invloed op het functioneren van jeugdigen op school. Daarom is het belangrijk dat onderwijs en jeugdzorg hun kennis en expertise bundelen en samen beslissen over de inzet van hulp waarbij gewerkt wordt met één gezin, één plan, één regisseur.

Doorgaande lijn

Juist voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften is een doorgaande lijn in de ondersteuning van kind en gezin van groot belang. Dit vraagt onder meer om een effectieve overdracht van informatie over de ontwikkelingsmogelijkheden en ondersteuningsbehoeften van het kind. Dit loopt van de voorschoolse voorziening naar de basisschool en vervolgens naar het voorgezet onderwijs. Deze overdracht vindt plaats in de vorm van aanmeldings- en overdrachtsgesprekken van de scholen met de ouders en kinderen. De school betreft de ouders actief bij de schoolkeuze en overgang naar een andere school. Ouders ontvangen een kopie van het onderwijskundig rapport en het leerling dossier.

Aanpak thuiszitters

Als er problemen in de opvoeding dreigen te ontstaan is het van belang vroegtijdig actie te ondernemen. We willen voorkomen dat kinderen thuiszitten, niet naar school gaan. De zorgplicht, opgelegd aan schoolbesturen, moet dit waarborgen. Maar zij kunnen dit niet alleen. Het tegengaan van thuiszitten vraagt nadrukkelijk om een nauwe samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en de instellingen voor jeugdhulp en opvoedondersteuning.

Het is de taak van alle professionals (gemeente en onderwijs) om thuiszittende leerlingen, of leerlingen bij wie thuiszitten dreigt, direct te melden. Dit wordt gemeld bij het bestuur, het samenwerkingsverband en bij de leerplichtambtenaar. Het samenwerkingsverband organiseert direct de benodigde samenwerking voor bemiddeling en ondersteuning met specifieke onderwijsvoorzieningen, de leerplichtambtenaar en de eventuele jeugdhulp-partners. Door deze aanpak kan thuiszitten worden voorkomen.

Het samenwerkingsverband heeft regelmatig overleg met de leerplichtambtenaren om de samenwerking in de afgelopen periode te bespreken en te verbeteren.

Binnen het samenwerkingsverband primair onderwijs hebben we momenteel slechts incidenteel en voor een korte periode te maken met thuiszittende leerlingen. Dit laat zien dat er in de regio al een goed werkend netwerk en een dekkend onderwijsaanbod is voor de huidige leerlingenpopulatie. De grootste uitdaging in het netwerk is niet het creëren van nieuwe voorzieningen, maar het sneller kunnen schakelen tussen voorzieningen. Met het samenwerkingsverband primair onderwijs hebben we hier al duidelijke afspraken over. Met het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs worden er afspraken gemaakt waardoor de rollen van gemeente en het onderwijs duidelijk zijn. .

Ondersteuningsplannen

De nieuwe werkwijze van het onderwijs is vastgelegd in zogenaamde ondersteuningsplannen. Deze zijn besproken met de gemeenten in het Op Overeenstemming Gerichte Overleg (OOGO). Via deze weg kan de gemeente inzetten op optimale afstemming met de decentralisatie jeugdzorg, hoewel ze formeel geen instemmingsrecht heeft. Omgekeerd geldt ook dat de samenwerkingsverbanden in het OOGO hun inbreng mogen hebben in het beleidsplan jeugd van de gemeente.

5.2. Primair onderwijs

De gemeenten Zutphen en Lochem hebben voor wat betreft het primair onderwijs (PO) te maken met één samenwerkingsverband namelijk het Samenwerkingsverband IJssel | Berkel. Op 22 januari 2014 is het eerste OOGO Passend Onderwijs gehouden. Daarbij waren het samenwerkingsverband IJssel | Berkel en de gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen bestuurlijk vertegenwoordigd. In het OOGO is het concept Ondersteuningsplan 2014 – 2018 besproken en de gezamenlijke ambitie om te komen tot een passende verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. De bestuurders vanuit onderwijs en gemeenten hebben de intentie uitgesproken tot verdere samenwerking om Passend onderwijs en Jeugdhulp aan elkaar te verbinden.

Afspraken¹⁵

In het ondersteuningsplan 2014-2018 zijn daarvoor onder andere de volgende afspraken gemaakt:

Deelname jeugdhulp aan ondersteuningsteams

1. Gemeenten zorgen voor de structurele inzet van een gezinscoach in elk ondersteuningsteam;
2. De gezinscoach concentreert zich op de opvoed- en opgroeiomgeving van kinderen en het gezin. Over de invulling van de gezinscoach (es) zijn de gemeentes nog met het samenwerkingsverband in gesprek.
3. Het samenwerkingsverband levert jaarlijks een verantwoordingsrapportage aan gemeenten, met hierin kengetallen en informatie over de behaalde resultaten.

Toewijzing van extra ondersteuning bij opvoeden, opgroeien en onderwijs

Over de toewijzing van extra ondersteuning is het samenwerkingsverband nog in gesprek met de gemeenten. Uitgangspunt is één gezin, één plan, één regisseur. Mede op basis van opgedane ervaringen in pilots zal duidelijk worden hoe de organisatie en structuur per gemeente vorm krijgt.

¹⁵ Bron: Ondersteuningsplan 2014 – 2018 SWV IJssel | Berkel

Inzet van preventieve en lichte ondersteuning op de scholen

Kinderen brengen een groot deel van hun tijd door op school. Het is dan ook vaak de plek waar ondersteuningsbehoeften van kinderen en hun ouders worden gesignaleerd. Door vroege signalering en het tijdig inzetten van passende ondersteuning kan worden voorkomen dat vragen van kinderen en ouders uitgroeien tot een probleem. Het samenwerkingsverband en de betrokken gemeenten zien scholen als een belangrijke en natuurlijke plek voor het bieden van informatie, advies en ondersteuning bij het opvoeden en opgroeien. Zo bieden scholen al verschillende kinderactiviteiten aan gericht op een gezonde en veilige ontwikkeling, bijvoorbeeld als het gaat om sociale vaardigheden, gezonde leefstijl en weerbaarheid. Daarnaast wordt op een aantal scholen informatie en advies geboden aan ouders om hen te ondersteunen bij hun opvoedtaak, bijvoorbeeld in de vorm van inloopspreekuren en themabijeenkomsten. Naast dit collectieve, preventieve aanbod zijn er individuele arrangementen, bedoeld voor kinderen en ouders met specifieke ondersteuningsbehoeften. Dit zijn de afspraken:

1. De gemeente is (eind)verantwoordelijk voor het bieden van een collectief, preventief aanbod rondom opvoeden en opgroeien;
2. Het onderwijs is verantwoordelijk voor het bieden, volgen en evalueren van het onderwijsarrangement;
3. De gemeente is (eind)verantwoordelijk voor het bieden van het jeugdhulparrangement;
4. Onderwijs en gemeenten zijn beiden verantwoordelijk voor de onderlinge afstemming.

Uit ondersteuningsplan 2014 – 2018 SWV IJssel | Berkel

Gezamenlijke visie

Onderwijs en gemeenten hebben ten aanzien van de veranderingen die beide transities met zich meebrengen een gezamenlijke missie: *alle kinderen groeien gezond en veilig op en gaan succesvol naar school. Zodat zij zich maximaal kunnen ontplooiën tot zelfstandige en evenwichtige burgers.*

Gedeelde uitgangspunten voor de samenwerking tussen onderwijs en gemeenten zijn:

- ouders zijn primair verantwoordelijk voor het opgroeien en opvoeden van hun kind(eren);
- versterken van het gewone, positieve opgroeien en opvoeden;
- we gaan uit van wat het kind en het gezin nodig hebben (en niet van wat ze hebben);
- lichte ondersteuning waar het kan, zwaarder als het moet;
- de ondersteuning is gericht op het versterken van de eigen kracht en zelfredzaamheid van kind en gezin;
- kinderen, ouders en professionals zijn betrokken en bepalen samen welke ondersteuning passend en haalbaar is;
- de ondersteuning wordt zoveel mogelijk dicht bij huis geboden, met zoveel mogelijk gebruik van het eigen sociale netwerk;
- er zijn geen thuiszitters;
- er is een doorgaande lijn;
- een effectieve en samenhangende aanpak (één gezin, één plan, één casuscoördinator).

Gedeelde verantwoordelijkheden:

Naast de eigen wettelijke taken en verantwoordelijkheden, hebben onderwijs en gemeenten een gedeelde verantwoordelijkheid als het gaat om de ontwikkeling van kinderen. Samen moeten zij de ondersteuning aan kinderen afstemmen met andere voorzieningen op het gebied van onderwijs, opvoeden en opgroeien. Deze gedeelde verantwoordelijkheid van onderwijs en gemeenten komt concreet naar voren in:

- het signaleren van ondersteuningsbehoeften;
- het versterken van het opvoedkundige klimaat op scholen;
- de samenwerking met ouders;
- het bieden van een samenhangend aanbod rondom onderwijs, opvoeden en opgroeien, bedoeld voor kinderen en ouders met ondersteuningsbehoeften.

5.3. Voortgezet onderwijs

De gemeenten Lochem en Zutphen hebben met verschillende samenwerkingsverbanden voor het voortgezet onderwijs (VO) te maken. En anders dan bij het primair onderwijs gaat het bij het voortgezet onderwijs om scholen met leerlingen uit meerdere gemeenten.

Lochem

Het oude Lochems samenwerkingsverband Berkelland is samengegaan met het samenwerkingsverband Oost-Achterhoek. Samen hebben ze het nieuwe samenwerkingsverband SWV Slinge-Berkel gevormd. Dit samenwerkingsverband bestaat uit 15 scholen voor voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs in de gemeenten Aalten, Berkelland, Haaksbergen, Lochem, Oost Gelre en Winterswijk. Het totale leerlingenaantal bedraagt circa 11.000. In het OOGO van 24 februari 2014 is het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband besproken.

De missie van SWV Slinge Berkel luidt:

De leerling is altijd het uitgangspunt. Dit betekent dat het SWV Slinge-Berkel iedere leerling in ons gebied het best passende onderwijs biedt. Iedere school stelt zijn expertise hiertoe beschikbaar. Door schooloverstijgend te werken, zetten wij onze gezamenlijke expertise en middelen zo efficiënt mogelijk in om de hoogst mogelijke kwaliteit van (passend) onderwijs te bereiken en te behouden.

In Lochem is er een VO-school: het Staring College. Binnen het Staring College is een Zorg Advies Team (ZAT) actief. Dit ZAT bestaat uit een schoolarts, een jongerenwerker, een algemeen maatschappelijk werker, een medewerker van Bureau Jeugdzorg, een leerplichtambtenaar, een wijkagent en de zorgcoördinatoren van het Staring College in Lochem. In het ZAT van het Staring College worden, naast leerlingen van het Staring College zelf, ook leerlingen besproken die tussen 12 en 23 jaar oud zijn, *woonachtig zijn in gemeente Lochem*, maar die niet besproken worden in een ander ZAT. Het afgelopen jaar zijn er 40 leerlingen in het ZAT besproken. Het ZAT komt eens in de 6 weken bij elkaar en de lijnen tussen school en hulpverlening zijn kort. De leerlingen die tussentijds in een traject worden geplaatst, worden meestal niet meer besproken in het ZAT.

Naast het Staring College bevindt zich ook Intermetzo Onderwijs binnen de gemeentegrenzen van Lochem. Deze school in Eefde behoort tot de residentiële instelling Rentray Suringarschool. In 2013 stonden hier 89 leerlingen ingeschreven. Deze school valt eveneens onder het samenwerkingsverband Slinge-Berkel.

CJG4kracht in Lochem

Vooruitlopend op de Transitie Jeugdzorg en Passend onderwijs zijn betrokken partners in de gemeente Lochem een pilot gestart om op kleine schaal ervaring op te doen met het verbinden van jeugdhulp en onderwijs, waarbij ambulante jeugdzorg zonder indicatie vooraf kan worden ingezet (CJG4Kracht). Een doel van deze pilot is het snel en dichtbij inzetten van passende opvoed- en onderwijsondersteuning, waaronder de inzet van ambulante (geïndiceerde) jeugdzorg zonder indicatie vooraf. De Pilot CJG4kracht is verbonden met de ondersteuningsteams op het primair onderwijs en het ZAT op het Staring College. Op pagina 13 van dit beleidsplan wordt deze pilot nader omschreven. De pilot heeft een duur van 1 jaar. Na dit jaar wordt de opbrengst van de pilot geëvalueerd. Vervolg is afhankelijk van de resultaten van de pilot en de overige ontwikkelingen.

Zutphen

De Gemeente Zutphen heeft voor het voortgezet onderwijs te maken met het Samenwerkingsverband Regio Zutphen (SWV VO regio Zutphen). Dit samenwerkingsverband bestaat uit scholen in Bronckhorst, Rheden en Zutphen en werkt nauw samen met de gemeenten Brummen, Bronckhorst, Rheden, Rozendaal en Zutphen.

In het OOGO van 27 februari 2014 is het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband besproken. Het samenwerkingsverband werkt al een aantal jaren met een eigen ondersteuningsstructuur. Het is belangrijk dat een goede verbinding tot stand komt tussen deze

ondersteuningsstructuur en de nieuwe lokale zorginfrastructuur voor jeugdhulp in de gemeente. Samen gaan we de lokale jeugdhulp verder vormgeven.

Doel voor passend onderwijs SWV VO regio Zutphen:

Het doel voor passend onderwijs zoals geformuleerd in het ondersteuningsplan is het bieden van een zo goed mogelijke zorg en ondersteuning; 'een sterke basis, steun waar nodig, speciaal als het moet'.

Sinds 2009 is in elke school of locatie een Onderwijs Zorg Steunpunt (OZS) aanwezig, waarin onderwijs en jeugdzorg samenwerken. Vanuit deze OZS-en wordt de voor de leerling en docenten noodzakelijke ondersteuning en begeleiding geboden. In het overleg van het OZS worden signalen over leerlingen besproken en wordt bepaald of er verdere actie nodig is. Indien nodig wordt er een afstemmingsoverleg georganiseerd met het gezin met het doel om hulp zowel op school als in het gezin met behulp van de aanpak van één gezin, één plan, één regisseur in te zetten. In dat geval neemt een lid van het ondersteuningsteam contact op met het CJG en/of het gebiedsgerichte sociale team in de gemeente waar de leerling woont om, met instemming van de hulpvrager, deel te nemen aan het afstemmingsoverleg en de ondersteuning op het gebied van jeugdhulp af te stemmen. Het afstemmingsoverleg wordt altijd in samenspraak met ouders en leerling vormgegeven. Door gezamenlijk een plan te maken en relevante informatie te delen wordt vroegtijdig en gelijktijdig ondersteuning ingezet en kan het aantal hulpverleners zoveel mogelijk worden beperkt.

Binnen het samenwerkingsverband is sinds 2006 een centraal Onderwijs Zorg Centrum (OZC), met als doel het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Het OZC biedt integrale ondersteuning voor zowel onderwijs als jeugdzorg, daghulp voor jongeren met problemen, twee schakelklassen, huiswerkbegeleiding en ambulante trajecten. Het OZC biedt ook ondersteuning aan de OZS-en. Vanuit deze gedachte heeft het samenwerkingsverband in de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met het verbinden van jeugdhulp en onderwijs. Het komende jaar gaan de gemeenten met het samenwerkingsverband in gesprek over de doorontwikkeling van het OZC. Centrale vraag is hierbij hoe het OZC zo effectief mogelijk kan worden ingezet in de nieuwe situatie. Daarbij worden de regionale en lokale structuren in het onderwijs en de wijk betrokken.

5.4. Beroepsonderwijs

Met het beroepsonderwijs zijn nog geen afspraken gemaakt over passend onderwijs. Dit heeft echter wel onze aandacht. We blijven ons hard maken om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen. Signalering van vroegtijdige schoolverlaters biedt mogelijkheden om deze jongeren te ondersteunen om ze op een andere wijze een start te laten maken op de arbeidsmarkt. Opleiding is noodzakelijk om een goede startkwalificatie op de arbeidsmarkt te krijgen. Daar gaan we in 2015 met de Regionale Opleidingscentra over in gesprek.

5.5. Passend onderwijs en herziening AWBZ

Kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte kunnen in de huidige situatie naar het (voortgezet) speciaal onderwijs of regulier onderwijs volgen met leerlinggebonden financiering, het zogenoemde 'rugzakje'. Er zijn kinderen en jongeren met ernstige beperkingen die, om onderwijs te kunnen volgen, daarnaast AWBZ-zorg op school nodig hebben, zoals verpleging of begeleiding. Deze extra ondersteuning komt bovenop wat een school zelf redelijkerwijs kan bieden. Met de komst van passend onderwijs en de herziening van de AWBZ verandert de organisatie en bekostiging van onderwijs én zorg. Zo veranderen ook de regels voor leerlingen die nu op school op zorg krijgen op basis van een AWBZ-indicatie. Met ingang van 2015 is voor jeugdigen jonger dan 18 jaar óf de Jeugdwet en/of de Zorgverzekeringswet (Zvw), óf de Wet langdurige zorg (Wlz) van toepassing¹⁶.

Dat onderscheid valt als volgt te schetsen:

¹⁶ Bron: Handreiking 'Onderwijs, ondersteuning en zorg', door PO-Raad, VO-raad, VNG, WVS en OCW, mrt 2014, zie voor een overzicht ook bijlage 5.

- Een deel van de zorg voor deze leerlingen, die nu betaald wordt via de AWBZ (begeleiding en persoonlijke verzorging), wordt per 1 januari 2015 overgeheveld naar de Jeugdwet. Een ander deel van de zorg voor deze leerlingen betreft verpleging. De AWBZ-verpleging wordt overgeheveld naar de Zorgverzekeringswet. De nieuwe aanspraak wijkverpleging in de Zorgverzekeringswet betekent dat per 2015 verpleging voor kinderen in de klas mede kan worden bekostigd door de zorgverzekeraar.
- In het geval van blijvende zeer ernstig beperkingen bij leerlingen, is niet de Jeugdwet of de Zorgverzekeringswet van toepassing, maar wordt dat de Wet langdurige zorg (Wlz).

Met de invoering van passend onderwijs verdwijnt het 'rugzakje'. Ook de wijzigingen in de AWBZ en de nieuwe Jeugdwet hebben gevolgen voor de extra ondersteuning en zorg die kinderen tijdens onderwijs kunnen krijgen. Om te voorkomen dat kinderen die zonder de extra inzet van AWBZ-zorg niet deel kunnen nemen aan onderwijs, de dupe worden van deze wijzigingen, is het noodzakelijk de gevolgen daarvan te onderzoeken. Het onderwijs onderzoekt onder andere om hoeveel kinderen dit gaat en welke zorg dit betreft. Daarbij wordt onderscheid gemaakt voor ondersteuning en zorg vanuit onderwijsbekostiging en vanuit zorgbekostiging. Na afronding van dit onderzoek zullen er in samenwerking tussen de samenwerkingsverbanden, het (voortgezet) speciaal onderwijs en de gemeente, rekening houdend met de mogelijke inzet vanuit de Zvw en Wlz, aanvullende afspraken worden gemaakt om er voor te zorgen dat alle kinderen die gebaat zijn bij een deelname aan het onderwijs, hier ook gebruik van kunnen maken.

Beslispunt 9:

- Primair onderwijs: de gemeente garandeert de inzet van de gezinscoach in de ondersteuningsteams van de scholen en gaat in gesprek over de invulling hiervan.
- Voortgezet onderwijs: we maken nadere afspraken over de afstemming ondersteuningsteams scholen en gemeenten

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer
Primair onderwijs: de gemeente garandeert de inzet van de gezinscoach in de ondersteuningsteams van de scholen en gaat in gesprek over de invulling hiervan.	schooljaar 2014/2015 en 2015/2016, tussentijds evalueren of inzet voortgezet wordt
Voortgezet onderwijs: over afstemming ondersteuningsteams scholen en gemeenten worden nadere afspraken gemaakt	schooljaar 2014/2015 en 2015/2016, tussentijds evalueren of inzet voortgezet wordt
Beroepsonderwijs: In 2015 gaan we in gesprek met het ROC over de invulling van passend onderwijs.	2015
AWBZ / Passend onderwijs Overleg met samenwerkingsverbanden over gevolgen verandering AWBZ voor passend onderwijs.	2014/2015
Zorgstructuur 0 tot 4 jaar doorontwikkelen	2014/2015

6. Een veilige jeugd voor ieder kind

Soms ontstaan situaties waarbij kinderen gevaar lopen en emotioneel of fysiek bedreigd worden. Gemeenten dragen daarom zorg voor goede lokale en regionale afspraken in het geval van veiligheidsrisico's, geweld, mishandeling, misbruik of een andere acute crisis. Maar ook een jongere zelf kan afglijden richting overlastgevend of crimineel gedrag.

6.1. Jeugd en Veiligheid

'Jeugd en Veiligheid' op gemeentelijk niveau gaat over het verbeteren van veiligheidsbeleving van jongeren en het doen afnemen van jeugdcriminaliteit¹⁷. Hierbinnen vallen thema's als jeugdoverlast, jeugdgroepen, jeugdcriminaliteit, uitgaansgeweld, alcohol en drugsgebruik, veiligheid in en om de school. De gemeente werkt voor deze thema's nauw samen met politie. Andere belangrijke partner op het gebied van Jeugd en Veiligheid is het Veiligheidshuis NOG (regio Noord- en Oost-Gelderland), met bijvoorbeeld de aanpak van jeugdige veelplegers, stelselmatige overlastplegers en jeugdgroepen. Daarnaast wordt samengewerkt met justitiepartners zoals de Raad voor de Kinderbescherming, HALT en de Reclassering bij er een opgelegde maatregel.

De coördinator jeugd en veiligheid is de verbindende schakel tussen preventie, zorg en straf; een soort informatiemakelaar. Beoogd effect is het terugdringen van criminaliteit en overlast door individuele jeugdigen en jeugdgroepen en het voorkomen van (school)uitval van jeugdigen. Het gaat hier vaak om complexe casussen, waarin de coördinator de gemeentelijke regie voert. De coördinator onderhoudt de informatiestroom van de jeugdstrafrechtketen naar de gemeentelijke voorzieningen op het gebied van jeugd en vice versa. Vanuit het werkgebied vertegenwoordigt de coördinator met mandaat de gemeenten Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen in de Veiligheidskamer IJsselstreek. Naast een operationele rol heeft de coördinator ook een beleidsmatige verbindende rol ter ondersteuning van de regiogemeenten, gericht op cijfermatige inzichtelijkheid en daaraan gekoppelde consequenties voor het jeugdbeleid op gemeentelijk en regionaal niveau. Dit stelt gemeenten en partners in staat om structurele oplossingen voor terugkerende problemen te realiseren.

Binnen het Veiligheidshuis NOG hebben de gemeente Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen afspraken gemaakt over jeugd en veiligheid en de aanpak daarvan. Onderwerpen die hierbij aan bod komen zijn:

- Aanpak jeugdoverlast en gebruik van de shortlistmethodiek van Beke om jeugdgroepen in beeld te brengen;
- Aanpak jeugdcriminaliteit;
- Aanpak Jeugd, alcohol en drugs: alcoholmatigingsbeleid, HALT leerstraf, boete of kanskaart
- Aanpak seksuele uitbuiting en jeugdprostitutie, aanpak loverboys.

Daarnaast wordt gewerkt aan veiligheid in en om de school. Hiervoor is een concept Convenant Veilige School opgesteld, waarin afspraken worden gemaakt op welke wijze scholen communiceren naar leerlingen, medewerkers en derden over grensoverschrijdend gedrag op VO-scholen binnen de gemeenten Zutphen, Lochem, Brummen en Voorst.

6.2. Gedwongen kader

Een bijzondere verantwoordelijkheid die de gemeente per 1 januari 2015 krijgt, is die voor de Jeugdbescherming en de jeugdreclassering. Jeugdbescherming en jeugdreclassering zijn maatregelen die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of onvoldoende helpt. Deze taken worden vanwege het verplichte karakter voor ouder en kind ook wel hulp in het gedwongen kader genoemd. Het doel van deze maatregelen is het opheffen van de bedreiging voor de veiligheid en ontwikkeling van het kind. Het opleggen daarvan betekent dat wordt ingegrepen in het privéleven van de jeugdige en zijn ouders¹⁸.

Per 2015 is het de plicht van gemeenten om zorg te dragen voor een voldoende aanbod van

¹⁷ zie het veiligheidsbeleid 2012-2015 district IJsselstreek

¹⁸ Bron: factsheet Jeugdreclassering en jeugdbescherming Gelderland, Spectrum, april 2014

gecertificeerde instellingen die deze taken kunnen uitvoeren, dat wil zeggen voldoende voogden en reclasseringswerkers die kinderen met een maatregel kunnen begeleiden. Daarnaast heeft de gecertificeerde instelling de bijzondere bevoegdheid om zelfstandig te bepalen welke jeugdhulp zij nodig acht voor een kind bij de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Gemeenten maken voor deze functies op regionale schaal afspraken over de invulling van taken. Dat geldt ook voor de afspraken over spoedeisende – en crisiszorg en over het Algemeen Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AHMK). Veel van deze taken hebben ook een relatie met de werkzaamheden van het Veiligheidshuis NOG.

Op lokaal niveau zorgen gemeenten dat de afspraken tijdig worden ingevoerd in de lokale structuur. Het gaat dan om de volgende zaken:

- Jeugdbescherming en jeugdreclassering zijn integraal onderdeel van de aanpak 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur.
- Het Veiligheidshuis NOG neemt deel aan het Vangnet-overleg en het multiprobleemplus-overleg.
- Samenwerking met de raad van de kinderbescherming
- De lokale toegang moet over voldoende mogelijkheden beschikken om drang en dwang in te zetten om zo te voorkomen dat kinderen in het gedwongen kader terecht komen.
- Goede lokale aansluiting bij het AMHK: niet alleen melden, maar ook volgen en opvangen van kinderen.

Er zijn veel partijen betrokken bij het veilig op laten groeien van kinderen. Voor de komende jaren ligt de uitdaging om een effectieve samenwerking tot stand te brengen tussen de gebiedsgerichte sociale teams, het CJG4kracht-team, de multiprobleemplus-aanpak en het (nog te ontwikkelen) stedelijk expertteam, inclusief leerplicht en de politie. Dit vraagt om een goede afstemming tussen vrijwillig en gedwongen kader en om een goede organisatie van toegang. Hoe eenvoudiger en strakker de lijnen en de coördinatie lopen, hoe meer preventief en effectief ondersteuning kan worden geboden en tijdig kan worden ingegrepen. Belangrijk aandachtspunt is de invulling van de CJG4kracht-teams waar het risicogezinnen c.q. –situaties betreft. De beweging om hulp licht en vroeg in te zetten en zware hulp te voorkomen moet niet leiden tot een situatie waarin zorgaanbieders de ‘lichtere’ gevallen oppakken en de ‘zwaardere’ problemen ontlopen (of over het hoofd zien).

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer
Efficiënter organiseren van de veiligheidsketen en beter laten aansluiten bij de lokale infrastructuur.	2014
Zorgdragen voor een goede aansluiting tussen de gecertificeerde instellingen en de lokale toegang. Jeugdbescherming en jeugdreclassering zijn integraal onderdeel van 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. De regie over het gehele traject vindt plaats vanuit de lokale toegangspoort (het CJG).	2014-2015
Afspraken maken over de structuur en procedures voor zowel de drang- als dwangvoorzieningen en -maatregelen. We zorgen voor voldoende mogelijkheden om dwang en drang in te zetten om zo te voorkomen dat kinderen in het gedwongen kader terecht komen.	2014
Afspreken van een samenwerkingsprotocol met de Raad voor de Kinderbescherming. Dit gaat onder andere over procesafspraken rond de toeleiding, het raadsonderzoek, de overdracht en de samenwerking en de borging van de veiligheid van het kind (ondertekenen regionaal protocol en lokaal contactpersoon op beleidsniveau).	2014
Zorgdragen voor lokale inbedding van regionale afspraken over crisishulp en spoedeisende zorg door informatie aan de betrokken lokale partijen en voorlichting aan ouders en jeugdigen hoe de spoedeisende zorg is georganiseerd.	2014-2015
Afspraken maken met zorgaanbieders over de overname van taken van BJZ in het kader van de nieuwe Jeugdwet voor onze gemeenten. In 2015 borgen we de spoedeisende zorg nog via BJZ (RTA).	2014-2015
Zorgdragen voor een goede lokale aansluiting bij het AMHK.	
Opstellen van een calamiteitenprocedure die aansluit bij de verantwoordelijkheden op lokaal niveau en is afgestemd met de calamiteitenprocedure van de aanbieders.	

7. Samen werken aan de beste zorg

7.1. Cliëntparticipatie

Cliëntparticipatie is niet alleen een onderwerp voor de transitie Jeugd, maar komt ook terug in de andere decentralisaties van het sociaal domein. Op lokaal niveau betekent dit dat we zoveel mogelijk vanuit de hulpvraag van de burger denken in plaats van uit de verschillende maatregelen, voorzieningen of geldstromen. Cliëntparticipatie wordt ook regionaal opgepakt: binnen de regio Oost-Veluwe & Midden-IJssel gebeurt dit al met Zorgbelang¹⁹ en dit wordt de komende jaren verder uitgebouwd. Meer informatie hierover is te vinden in de Regionale uitvoeringsnota jeugdhulp.

We gebruiken verschillende vormen van cliëntparticipatie met een actieve inbreng van cliënten en hun vertegenwoordigers. Het gaat om cliënten die zelfstandig of, in het geval van jeugdige cliënten, bij hun (pleeg)ouders in de wijk wonen. Ook gaat het om cliënten die beschermd of begeleid wonen. De collectieve belangenbehartiging binnen de gemeente en de medezeggenschap van cliënten over het beleid van instellingen wordt zodanig ingericht, dat cliënten daadwerkelijk zeggenschap hebben over de hulp die zij krijgen ("regie bij de cliënt"). De inrichting van cliëntparticipatie is een expliciet onderdeel van de contracten met aanbieders.

Werken met de cliëntparticipatieladder Jeugd

Jeugd, hun ouders en/of jeugdhulpcliënten kunnen een actieve rol krijgen in hun eigen proces, meer of minder intensief. Cliëntparticipatie kent vele gradaties van invloed, variërend van luisteren naar een bepaalde doelgroep tot deze doelgroep mee laten beslissen.

De vijf niveaus van participatie:

- Informeren: Jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten worden geïnformeerd over belangrijke zaken. Doelgroepen hebben geen invloed op de verdere gang van zaken.
- Raadplegen: Jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten worden geraadpleegd over zaken die hen aangaan. Bij deze vorm geven doelgroepen eenzijdig informatie zonder dat er discussie plaatsvindt. Zij hebben weinig invloed op wat er verder met deze informatie gebeurt.
- In dialoog gaan: Daadwerkelijk in contact komen met jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten. Dialoog kan leiden tot invloed, maar dit hoeft niet.
- Inspraak: Jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten krijgen daadwerkelijk inspraak.
- Eigen initiatief jeugdigen: Jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten worden gestimuleerd om eigen initiatieven te ontplooiën en om ongevraagd advies te geven.

Cliëntparticipatie als vast onderdeel werkwijze CJG

In de huidige werkwijze van het CJG - met haar functies van informatie en advies, signaleren, toeleiden naar lokaal en regionaal hulpaanbod, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg - staat betrokkenheid van jeugdigen en ouders al behoorlijk centraal. De positie van jeugdigen en hun ouders is fundamenteel aan het veranderen binnen de jeugdzorg²⁰. Dit valt bijvoorbeeld te zien bij de invulling van opvoedondersteuning. Hier wordt niet meer óver jeugdigen en ouders gesproken maar mét hen. Zij hebben de regie over hun eigen hulpplan. Deze ontwikkeling is in 2013 ingezet bij de invoering van "1 Gezin-1 Plan" en wordt verder uitgebouwd in het nieuwe stelsel voor de jeugd.

Ook na 2015 stelt de medewerker van het CJG samen met de ouders het hulpplan op. Afhankelijk van de leeftijd van de jeugdige wordt deze zelf de spil van het plan. Daarbij is de vraag van de hulpvrager leidend. De doelen in een plan worden in gezamenlijkheid tussen gezin en hulpverlener en waar nodig met school opgesteld en zijn afgestemd op de specifieke situatie en achtergrond van het gezin. Er

¹⁹ Zorgbelang Gelderland is een vereniging van ruim 400 patiëntenverenigingen, gehandicaptenorganisaties, ouderenbonden en cliëntenraden in Gelderland. Zorgbelang werkt op provinciaal niveau, maar veelal ook op lokaal of subregionaal niveau.

²⁰ Zie het onderzoek naar participatie en jeugd (2013) van het Verwey-Jonker Instituut. http://www.verwey-jonker.nl/doc/jeugd/2872_Participatie-in-zicht.pdf. Enkele aanbevelingen zijn ook opgenomen in bijlage 6.

worden afspraken gemaakt over wat het gezin en de jongere zelf en met hun sociale omgeving oppakken. Het plan maakt gebruik van het hele sociale domein. Waar nodig wordt het plan aangepast of wordt de hulp opgeschaald. In 2014 werken we uit aan welke voorwaarden het hulpplan moet voldoen.

Cliënten moeten kunnen rekenen op zorgvuldige omgang met privacy. Gegevens worden alleen met toestemming van de cliënt gedeeld met andere betrokkenen. Alleen als het de hulp en de veiligheid van het kind in de weg staat kan hiervan worden afgeweken. Als de veiligheid van de kinderen in gevaar is kan een maatregel in het kader van de jeugdbescherming nodig zijn. Ook bij een maatregel is het de bedoeling ouders zo veel mogelijk en voor zover mogelijk te versterken in hun verantwoordelijkheid. De inzet is dat ouders niet de regie verliezen, alhoewel dit soms wel gebeurt bijvoorbeeld als gevolg van een verregaande maatregel van de kinderrechter.

Website www.jonginlochem.nl

De gemeente Lochem biedt de website www.jonginlochem.nl. Dit is een jongerenwebsite met informatie over een scala aan onderwerpen gericht op jeugd. De lokale redactieraad bestaat uit jongeren. Deze website is gericht op jongeren tussen de 12 en 23 jaar. De onderwerpen zijn divers: van bijbaantjes, vriendschap, seksualiteit en studiekeuze tot en met persoonlijke problemen. Wanneer een jongere advies nodig heeft kan deze via de site in contact komen met iemand die de jongere verder kan helpen. Op een forum kunnen jongeren vrij en anoniem praten over diverse onderwerpen. Ook schrijven jongeren blogs op deze site. Ook Zutphen gaat werken met een site vanuit het CJG. Deze is nog volop in ontwikkeling.

Huis van de Jeugd

In 2013 hebben de gemeente Lochem en Zutphen met behulp van het “huis van de Jeugd²¹” de wensen en behoeften van jongeren in beeld gebracht. Centrale conclusie was dat de jongeren behoefte hebben aan betrouwbare en hen bekende personen. Een grotere inzet van social media (twitter en facebook) werd aanbevolen.

Toekomst

Zoals aangegeven wordt er reeds de nodige aandacht besteed aan cliëntparticipatie. We zijn voornemens dit verder uit te breiden. Daarbij richten we ons op drie hoofdgroepen: ouders, kinderen/jongeren en cliënten van de jeugdzorg, zoals ook onderscheiden in het rapport ‘Participatie in zicht’ van het Verwey-Jonker instituut (2013). Lochem en Zutphen zien bovendien een belangrijke plaats in hun beleid voor burgerparticipatie. Het gaat er daarbij om de burger te betrekken in de plannen van de overheid, met een stevige accentverschuiving naar overheidsparticipatie: de burger vraagt de overheid mee te doen in plaats van andersom. Cliënten geven ook feedback op de hulp die zij krijgen, zie ook de paragraaf over kwaliteit. De WMO-adviesraad Lochem en het Platform Maatschappelijke Ondersteuning (PMO) in Zutphen spelen hierbij ook een belangrijke rol.

7.2. Monitoring

De gemeente wil op een goede wijze regie voeren over het proces rond Jeugdhulp. Om de ontwikkelingen te volgen en (bij) te sturen is goede beleidsinformatie essentieel. Daarbij gaat het zowel om kwalitatieve als kwantitatieve informatie.

Aansluiten bij landelijke instrumenten

Op het terrein van monitoring en beleidsinformatie wordt landelijk en regionaal al veel ontwikkeld. Wij sluiten hier zoveel mogelijk bij aan. Dat heeft als voordelen:

- dat zorgaanbieders niet dubbel worden belast; de organisatie hoeft niet voor elke gemeente andere gegevens te registreren;
- dat iedere gemeente niet zelf het wiel hoeft uit te vinden en bijvoorbeeld geen dure eigen applicaties ontwikkeld hoeven te worden;
- dat het mogelijk is om de ontwikkelingen te vergelijken met die in andere gemeenten.

Ook maken we zoveel mogelijk gebruik van bestaande gegevens, registraties en onderzoeken, omdat dit kostenefficiënt is.

²¹ organisatie die onderzoek doet onder jongeren

Welke instrumenten gaan we gebruiken?

Basisset beleidsinformatie jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen via CBS

Landelijk zijn afspraken gemaakt over een basisset van gegevens die moet worden aangeleverd door jeugdhulpaanbieders²² en gecertificeerde instellingen²³. De gemeente kan deze gegevens opvragen bij het CBS.

Vervolg Informatievoorziening Sociaal Domein (VISD)

VISD is een landelijk project waarin wordt gewerkt aan een set van gegevens om op lokaal niveau beleidsinformatie te ontsluiten. De beleidsinformatie is bedoeld om de transformatie op lokaal niveau inzichtelijk te maken, om invulling te geven aan de beleidscyclus en voor het inrichten van horizontale verantwoording. Ook wordt een beleidsmonitor Sociaal Domein ontwikkeld. Op het moment van schrijven is dit volop in ontwikkeling. Wij sluiten zoveel mogelijk aan bij de daar te ontwikkelen voorstellen.

CORV

De Collectieve Opdracht Routeer Voorziening (CORV) is een digitaal knooppunt voor de elektronische afhandeling van het formele berichtenverkeer tussen justitiële partijen en het gemeentelijke domein. Alle gemeenten in Nederland moeten hierop aangesloten worden. Het betreft de uitwisseling van daadwerkelijke opdrachten om actie te ondernemen.

7.3. Kwaliteit

Om de kwaliteit van de geboden ondersteuning te kunnen bepalen is een combinatie nodig van goed luisteren naar de meningen en ervaringen van burgers, monitoring en van onafhankelijk toezicht. Monitoren is aan bod gekomen in de vorige paragraaf. Naast monitoren is ook toezicht houden een wettelijke taak voor de gemeente. De inspecties voor jeugd en de gezondheidszorg houden ook in de toekomst gecentraliseerd, risico-gestuurd systeemtoezicht. Zorginstellingen zelf houden intern toezicht op de kwaliteit en veiligheid van hun hulp- en zorgverlening. Maar ook als gemeente krijgen wij een grotere verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de hulp- en zorgverlening en de veiligheid van de cliënt. We trekken daarin veelal regionaal op.

Wettelijke kwaliteitseisen

Het wettelijk kader geeft kwaliteitseisen aan ten aanzien van de jeugdhulpaanbieders en de gemeente. De eerste soort eisen is opgenomen in de raamovereenkomst met de aanbieders (zie ook de Regionale uitvoeringsnota jeugdhulp). De tweede soort betreft kwaliteitsbepalingen die vanuit de Jeugdwet aan gemeenten worden gesteld:

- Er dient een gemeentelijk beleidsplan vastgesteld te worden, waarin gewenste resultaten etc. worden beschreven;
- Indien de gemeente werkgever is, is de norm van de verantwoorde toedeling van toepassing. Deze geldt niet in de situatie van Lochem en Zutphen.
- Bij aanbestedingen moet naast de prijs in ieder geval het criterium gelden met betrekking tot de kwaliteit.
- Gemeenten moeten cliënt-ervaringsonderzoek doen.

Benchmarking en onderzoekscommissie

Om een continue kwaliteitsverbetering tot stand te brengen zetten we benchmarking in met andere gemeenten: gericht op leren van elkaar en waar nodig aanpassing van de dienstverlening.

Beslispunt 10: we gaan extra inzetten op cliëntenparticipatie
--

²² Jeugdhulpaanbieders registreren per jeugdige: BSN, geboortjaar, geslacht, postcode, culturele achtergrond, type ingezette jeugdhulp, startdatum jeugdhulp, einddatum jeugdhulp, verwijzer en wijze van afsluiten jeugdhulp

²³ Gecertificeerde instellingen registreren per jeugdige: BSN, geboortjaar, geslacht, postcode, culturele achtergrond, type maatregel, einddatum maatregel, datum eerste contact, datum uitspraak, reden beëindiging maatregel, inzet erkende interventie ja/nee.)

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer
Clientparticipatie	
Communiceren met de ouders over het beleid.	per direct/ continu
Contact leggen met lokale groepen, organisaties, individuen om te horen hoe de hulp ervaren wordt en wat men zou kunnen doen (netwerk voor feedback opbouwen).	per direct/ continu
De mogelijkheid onderzoeken voor een digitaal dossier dat cliënt zelf beheert; bij positieve uitkomst opnemen in afspraken met zorgaanbieders.	2014, uitwerking in 2015, deel inkoop in 2016
Opnemen van 'bevordering cliëntenparticipatie' in het contracteerbeleid met instellingen.	2015
Bevorderen vertrouwenswerk om de positie van de cliënt in de instelling te ondersteunen. Daarvoor wijzen we onder andere een onafhankelijk vertrouwenspersoon aan.	2014/2015
Klachtenprocedure	
Opstellen van een klachtenregeling voor de afhandeling van klachten van jeugdigen en ouders die betrekking hebben op de wijze van afhandeling van meldingen en aanvragen. Daartoe sluiten we aan bij de Ombudsman-functie zoals die wordt ontworpen voor de WMO en Participatiewet. We maken afspraken met aanbieders dat zij informatie aan ons beschikbaar stellen over klachten(afhandeling)	2014/2015
Monitoring	
Monitoren van beleid en uitvoering met behulp van landelijk ontwikkelde instrumenten voor beleidsinformatie	jaarlijks
Zorgdragen voor een veilige aansluiting op CORV voor de aansluiting tussen de lokale situatie en het gedwongen kader.	2014
Metten van de cliënttevredenheid, na de afsluiting van de hulp en ondersteuning, met bijzondere aandacht voor de bejegening en het behaalde resultaat (outcome-criteria, nog te bepalen hoe en welke schaal)	jaarlijks
Inrichten van benchmarks met andere gemeenten om een continue kwaliteitsverbetering te ondersteunen.	n.t.b.
Privacy	
Implementeren van een privacy protocol op basis van de Wet bescherming persoonsgegevens (wordt regionaal ontwikkeld)	Najaar 2014

8. Bedrijfsvoering en financiën

8.1. Bedrijfsvoering

Werkgroep bedrijfsvoering voor verschaffen van inzicht

De decentralisatie van de Jeugdzorg kent een grote regionale component. Dit maakt dat het een complex geheel wordt. Een deel van de jeugdhulp moet bovenlokaal georganiseerd worden om de noodzakelijke schaalgrootte te kunnen bereiken. Dit vraagt om samenwerking met meerdere gemeenten. Hoewel de gemeente regievoerder is en financieel eindverantwoordelijk, is de toeleiding tot de specialistische jeugdhulp voor een deel belegd bij andere partijen dan de gemeente. Als vermeld kunnen huisartsen, specialisten en gecertificeerde instellingen zelfstandig trajecten naar deze zorg inzetten.

Mede aanleiding voor het ingang zetten van de transitie Jeugdzorg was de ingewikkeldheid van het huidige stelsel. Een direct gevolg van deze ingewikkeldheid is een gebrekkig informatieoverzicht van de verleende jeugdzorg. Hierdoor blijkt het moeilijk om het juiste volume van de huidige zorg vast te stellen en vanuit bedrijfsvoeringperspectief accuraat te anticiperen op de komende ontwikkelingen. Daarom is binnen het programma Sociaal Domein een werkgroep Bedrijfsvoering opgericht, waarin

diverse deskundigen uit beide gemeenten op terreinen als financiën, inkoop en juridische zaken zijn samengebracht. Deze werkgroep gaat de komende periode zoveel mogelijk inzicht verschaffen in de bedrijfsmatige kant van de transitie.

Woonplaatsbeginsel

Een belangrijk ander aandachtspunt is de uitwerking van het woonplaatsbeginsel. Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor het bepalen en financieren van de benodigde jeugdhulp, Dit is inclusief de jeugdhulp die voortvloeit uit een strafrechtelijke beslissing of de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Al eerder is aangegeven dat deze zorg bovenlokaal georganiseerd wordt en daarom is het belangrijk om vast te stellen welke gemeente verantwoordelijk is voor het kind. Hiertoe is het woonplaatsbeginsel geformuleerd. Het woonplaatsbeginsel is cruciaal voor het bepalen van de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheidsverdeling. De verantwoordelijke gemeente is in beginsel de gemeente waar de ouder met gezag woont. Als een jeugdige en zijn ouders hulp nodig hebben, wordt eerst bekeken waar het gezag ligt. Daarna wordt vastgesteld wat het adres is. Zo wordt duidelijk welke gemeente verantwoordelijk is voor de desbetreffende jeugdige. Voor meer informatie zie bijlage 7.

8.2. Financieel kader

Budget Jeugdhulp

Het budget dat per 1 januari 2015 beschikbaar is voor de jeugdhulp is een combinatie van de budgetten die nu al in de gemeentelijke meerjarenbegroting opgenomen zijn voor de zorg voor jeugd en de middelen die het Rijk overhevelt.

Bestaande meerjarenbegroting

De gemeente is al langer verantwoordelijk voor verschillende activiteiten met betrekking tot jeugd, zoals de preventieve jeugdgezondheidszorg, opvoedondersteuning, welzijnswerk, onderwijs, sport en sinds enige jaren het CJG. Sommige van deze activiteiten zijn als herkenbare posten in de begroting terug te vinden, terwijl andere posten meer samengesteld zijn, omdat de activiteiten niet alleen voor de jeugd georganiseerd worden. Het is de opdracht voor de werkgroep Bedrijfsvoering om in de komende maanden hierin inzicht te verschaffen.

Nieuwe middelen

In de meicirculaire 2014 heeft het rijk een eerste aankondiging gedaan van de budgetten per gemeente op basis van een historisch verdeelmodel:

Lochem: € 6.469.316 (op basis van 6.683 0-17 jarigen)

Zutphen: € 15.274.972 (op basis van 10.378 0-17 jarigen)

De middelen zijn geoormerkt voor drie jaar en ondergebracht in het sociaal deelfonds, als onderdeel van de algemene uitkering gemeentefonds.

Inzet budgetten

In oktober 2013 is in regionaal verband het Regionale Transitie Arrangement (RTA) opgesteld. Aanleiding hiervoor is de afspraak tussen Rijk, provincies en gemeenten om gedurende het startjaar 2015 de zorgcontinuïteit voor cliënten te garanderen. Voor het RTA hebben wij een inventarisatie uitgevoerd bij bestaande zorgaanbieders over de door hen geleverde zorg in 2012. Op basis van deze inventarisatie is een inschatting gemaakt van de aard van de zorg en omvang van de zorg, waarvoor het RTA geldt. Hiermee is een groot deel van het budget vastgelegd voor 2015. In de Beleidsnota Inkoop is het RTA met één jaar verlengd waardoor ook voor 2016 een groot deel van het budget is vastgelegd. Op basis van het RTA is een voorloopovereenkomst opgesteld die alleen geldt voor aanbieders die op 31 december 2014 cliënten in zorg hebben of cliënten op de wachtlijst hebben staan.

Een indicatieve verdeling van het budget is te vinden in paragraaf 4.7.

8.3. Risicoparagraaf

Operationele vraagstukken

Ten tijde van het opstellen van dit beleidsplan zijn er nog veel onduidelijkheden over de gevolgen van de transitie. Er is nog onvoldoende zicht op het werkelijk beschikbare budget en het volume van de zorg. Dit is een probleem dat landelijk erkend is en de verwachting is dat dit inzicht gaandeweg de

transitie toe gaat nemen. Des te belangrijker is het om in het transitietraject naar Jeugdhulp de transformatie, de inhoudelijke beweging naar de 'meer generalistische zorg en preventie breed aandacht te geven. Dit vraagt om een cultuuromslag bij zowel gemeenten en aanbieders van zorg als bij burgers. Daarom hebben we in het programma van de drie decentralisaties veel ruimte ingelast voor overleg en uitwisseling met het veld.

Cruciaal is dat de toegang tot de jeugdhulp en het bijbehorende lokale uitvoeringsmodel voor 1 januari 2015 op orde is. Alleen dan ontstaat er grip en zicht op de uitgaven in 2015. Bij de implementatie moet invulling worden gegeven aan zaken als:

- Zicht op het volume van de zorg;
- Aantallen cliënten (bestaand en nieuw);
- Kosten van de uitvoering als gevolg van het te kiezen model;
- Aansluiting van CJG en gebiedsgerichte sociale teams;
- Afstemming met Passend onderwijs;
- Wijze van dossiervorming;
- Registratie;
- Proces van beschikkingen (indicatie);
- Zicht op de toeleiding via derden;
- Monitoring;
- Tempo cultuuromslag.

Onzekerheden en risico's

In de Regionale uitvoeringsnota is een risicoparagraaf opgenomen. In aanvulling daarop voorzien we de volgende risico's op lokaal niveau:

Onrust door verandering: De transformatie vraagt om een maatschappelijke verandering. Er is niet veel tijd beschikbaar tot invoering van de nieuwe wet. Dit kan leiden tot maatschappelijke onrust bij organisaties in het veld en bij burgers.

Uitzonderingen die de regel gaan bepalen: de gemeenteraad laat zich ook wel eens leiden door individuele gevallen. Raad en College moeten naar aanleiding hiervan goed met elkaar afstemmen in hoeverre deze individuele gevallen uitzonderingen zijn of dat deze moeten leiden tot aanpassing van de regels. Calamiteiten kunnen altijd voor komen, ook bij een goede inrichting van het veld.

Uitstroom gekwalificeerde professionals door frictiekosten: Organisaties krijgen te maken met veranderende geldstromen en kunnen hun kosten voor personeel en huisvesting niet (op korte termijn) ombuigen. Hierdoor ontstaat een risico op faillissement en op uitstroom van goed personeel.

Stagnatie van zorglevering: De mogelijkheid bestaat dat de gewenste zorg niet geleverd kan worden omdat goede (preventieve/generalisten) mensen ontbreken, mede door toedoen van het vorige punt.

Gebrek aan continuïteit en vertraging van het proces: Door bovenstaande twee punten kan gebrek aan continuïteit en vertraging van het proces ontstaan.

Tegenwerkend effect medicalisering: Medicalisering van de zorg veroorzaakt een grotere vraag. Men moet steeds op zoek naar een etiket (ouders en instellingen) om actie te kunnen veroorzaken. Dit is in tegenspraak met de wens om meer preventief te werken.

Gebrek aan kennisoverdracht door provincie en Rijk: Het hele jeugdzorg domein is nieuwe voor gemeenten. Hierdoor ontstaat het risico van onvoldoende kennisoverdracht door provincie en Rijk.

Gebrek aan scholing van professionals: Het is de vraag in hoeverre professionals de verschuiving naar preventie en eigen kracht zelfstandig kunnen realiseren. Het is onmogelijk om voor aanvang van de nieuwe wet alle professionals voldoende te scholen.

Druk op het politieke bestel: De met de decentralisatie gepaard gaande bezuinigingen en de hobbels die dit met zich mee kan brengen in de te waarborgen continuïteit van zorg, geven druk op de verantwoordelijke portefeuillehouder.

Gebrek aan onafhankelijke toeleiding naar zorg: We staan voor de uitdaging om de indicatiestelling onafhankelijk van aanbieders te organiseren. Deze expertise hebben we op dit moment nog niet in huis. Hiervoor zullen we moeten terugvallen op de aanbiedende partijen, waardoor het risico bestaat dat het ons niet lukt om tijdig de benodigde onafhankelijkheid in te richten.

Onvoorziene uitgaven door het woonplaatsbeginsel: Het woonplaatsbeginsel kan forse financiële risico's met zich mee brengen. Een belangrijke reden hiervoor is dat binnen het woonplaatsbeginsel ook de jeugdigen zijn opgenomen, waarbij er een wijziging in het gezag heeft plaatsgevonden. Anders geformuleerd betreft het hier jeugdigen waarbij sprake is van een instellingsvoogdij, tijdelijke voogdij of een voorlopige voogdij. Voogdijmaatregelen kunnen langdurige en kostbare trajecten zijn, hiermee gaat een financiële risico gepaard.

Het krappe tijdsfad: de tijd die nog rest om alle benodigde voorwaarden te implementeren om klaar te zijn voor de nieuwe wet per 1/1/205 is kort. Het risico bestaat dat dit tijdsfad niet wordt gehaald en dat er overgangsmaatregelen getroffen moeten worden, die extra frictiekosten met zich meebrengen.

Interventies/opdrachten vanuit Rijk in relatie tot lokale besluitvormingsprocessen: niet alleen op lokaal niveau heerst onrust rond de ontwikkelingen van de nieuwe Jeugdwet, ook op landelijk niveau valt dit terug te zien. De kans bestaat dat het rijk op het laatste moment toch wil bijsturen op onderdelen van de in te voeren wet. Dit kan wringen met de ontwikkelingen zoals die op lokaal niveau worden ingezet.

Uitvoeringsagenda

Wat gaan we daarvoor doen	Wanneer
Bedrijfsvoering	
We hebben onze bedrijfsvoering ingericht op de uitvoering van de Jeugdwet.	Najaar 2014
We hebben voldoende capaciteit georganiseerd voor de uitvoering van de nieuwe taken.	Najaar 2014
Afstemming Regionale, bovenregionale en landelijke taken	
We hebben voldoende capaciteit georganiseerd om gezamenlijk beleid te ontwikkelen en taken op verschillende niveaus op elkaar af te stemmen.	Najaar 2014

9. Tot slot

De voorbereiding van de decentralisaties van de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Participatiewet is in 2012 gezamenlijk door Lochem en Zutphen opgepakt vanuit het programma sociaal domein. Belangrijk aandachtspunt daarbij is steeds om burgers en professionals op diverse momenten te betrekken bij dit proces. Burgerkracht was en is daarbij steeds een belangrijk thema.

Na de vaststelling van de Jeugdwet in maart 2014 is de ontwikkeling van het lokale beleidsplan Jeugdhulp in een stroomversnelling geraakt. Naast twee burgerbijeenkomsten werd een gezamenlijke 'ontbijtbijeenkomst' gehouden voor professionals en cliëntenorganisaties. Daarnaast is met vertegenwoordigers van organisaties, waaronder het onderwijs, in diverse verbanden apart gesproken. Dit alles was erop gericht om input op te halen voor het toekomstige beleid.

De stuurgroepen voor jeugd en onderwijs in Lochem en Zutphen, de WMO-raad Lochem en het Platform Maatschappelijke Ontwikkeling Zutphen, evenals de samenwerkingsverbanden van het onderwijs, zijn geconsulteerd over richtinggevende documenten. Ook in regionaal verband ging de ontwikkeling in rap tempo. Na de vaststelling van de kadernotitie Jeugd is gewerkt aan de regionale inkoopnota en de uitvoering hiervan. Aanbieders worden hier nauw bij betrokken. De (nieuwe) colleges en gemeenteraden zijn op meerdere momenten formeel en informeel, lokaal en regionaal geïnformeerd en geraadpleegd.

Terugkijkend op de afgelopen maanden kunnen we spreken van een 'snelkookpan' proces, waarvan we hopen en verwachten dat we de hoofdlijnen voor de komende jaren duidelijk hebben neergezet. Een groot aantal onderwerpen wordt in de komende maanden nog verder uitgewerkt, uiterlijk te realiseren voor het eind van 2014. Voor een ander deel van de onderwerpen geldt dat deze door leerervaringen, monitoren en evalueren de komende jaren verder vorm moeten krijgen. Dit is onze gezamenlijke opdracht, met alle spelers in het veld. Met elkaar werken we zo toe naar een nog vitalere samenleving; een samenleving waarin we onze kinderen voordoen hoe iedereen op eigen wijze kan en mag deelnemen!

Bijlage 1: Wat valt onder jeugdhulp?

Ambulante jeugdhulp

Ambulante jeugdhulp is gericht op gezinnen met kinderen, die problemen hebben zoals spijbelen, ruzie met ouders of een lichte depressiviteit. De hulp wordt thuis geboden.

Eigen kracht

Eigen kracht is een principe in het jeugdbeleid waarbij participatie, de zelfredzaamheid en wat mensen wél kunnen, centraal staan. Kinderen en ouders houden daarbij zelf zo veel mogelijk de regie in handen.

Jeugdgezondheidszorg

Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is de publieke gezondheidszorg voor kinderen en jeugdigen tussen 0 en 19 jaar. De JGZ volgt de fysieke, sociale, psychische en cognitieve ontwikkeling van jeugdigen op individueel en populatieniveau.

Jeugd-ggz

De jeugd-ggz (geestelijke gezondheidszorg) biedt hulp aan kinderen en jeugdigen met een psychische aandoening die zo ernstig kan zijn, dat zij hierdoor in hun ontwikkeling worden bedreigd.

Jeugd met een beperking

Bij jeugd met een beperking gaat het om kinderen en jongeren die tot nu toe op grond van de AWBZ ondersteuning en zorg ontvangen. Nu de AWBZ verdwijnt, komt een deel van deze zeer diverse groep per 1 januari 2015 onder de Jeugdwet te vallen. De gemeenten gaan dan de zorg en ondersteuning (laten) verzorgen.

JeugdzorgPlus

JeugdzorgPlus is een intensieve vorm van jeugd- en opvoedhulp voor jeugdigen die ernstige gedragsproblemen hebben en zich aan de noodzakelijke behandeling dreigen te onttrekken. JeugdzorgPlus betekent hulp met dwang en drang voor jeugdigen voor wie een 'machtiging gesloten jeugdzorg' is afgegeven door de kinderrechter.

Pleegzorg

Pleegzorg betekent dat een kind tijdelijk in een ander gezin gaat wonen. Als er problemen zijn in een gezin, wordt altijd eerst gekeken of deze thuis op te lossen zijn. Lukt dat niet, dan is pleegzorg de eerste keus.

Residentiële jeugdhulp

Residentiële jeugdhulp is hulpverlening waarbij kinderen en jeugdigen, op vrijwillige of gedwongen basis, (tijdelijk) dag en nacht buiten hun eigen omgeving verblijven.

Bijlage 2: Korte inhoud decentralisatie Wmo 2015 en Participatiewet

Wmo 2015

De Wmo 2015 gaat over verschuiving van de volgende taken uit de AWBZ naar de gemeente:

- de functie „begeleiding“. Het gaat hierbij om activiteiten die de zelfredzaamheid bevorderen, behouden of compenseren. Doelgroep zijn mensen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuigelijke handicap of een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening;
- kortdurend verblijf, bedoeld om een mantelzorger even lucht te geven. Denk aan weekend- en vakantieopvang. Het gaat hier vooral om jeugdigen met een verstandelijke beperking, autisme of een combinatie hiervan;
- vervoer samenhangend met bovenstaande onderdelen;
- persoonlijke verzorging, zoals wassen en aan- en uitkleden. Niet alle onderdelen gaan over naar de gemeente, een gedeelte wordt ondergebracht bij de zorgverzekeraars.

Gemeenten hadden daarnaast al taken op het gebied van:

- aangepast vervoer;
- voorzieningen als rolstoelen en woningaanpassing;
- huishoudelijke hulp;
- welzijnsdiensten;
- maatschappelijke opvang/verslavingszorg/vrouwenopvang/huiselijk geweld.

Het doel van deze decentralisatie: de dienstverlening laten aansluiten bij de lokale leefwereld van de burgers, meer samenwerking creëren tussen aanbieders en het bewerkstelligen van houdbaar gefinancierde voorzieningen. Zo kunnen gemeenten hulp- en dienstverlening op maat realiseren, met oog voor de mogelijkheden en vragen van de burger.

Participatiewet

De participatiewet omvat de huidige wet werk en bijstand (WWB), de wet sociale werkvoorziening (WSW) en een deel van de Wajong. Hiermee is er voortaan één regeling om meer mensen, ook met een arbeidsbeperking, naar vermogen aan het werk te krijgen. Werk is immers belangrijk voor een vitale samenleving. Want een baan betekent: financiële zelfstandigheid, sociale contacten, een duidelijke dagstructuur en meer welbevinden. Voor mensen die inkomensondersteuning nodig hebben, blijft er een sociaal vangnet in de vorm van een bijstandsuitkering. Maar de participatiewet moet voorkomen dat mensen in dit vangnet blijven en een springplank bieden om weer actief mee te doen in de samenleving.

Bijlage 3: Samenwerking lokaal - regionaal

Bovenlokale samenwerking vinden we noodzakelijk op een aantal specialistische taken. Daarnaast vinden we het voor vele niet-verplichte taken efficiënt om deze bovenlokaal te organiseren en/of gezamenlijk afspraken te maken (zie overzicht). Bovendien geeft de Jeugdwet aan dat gemeenten moeten samenwerken in de regio als het doeltreffend en doelmatig is (artikel 2.7).

De regio Midden-IJssel & Oost-Veluwe

Regionaal wordt in het domein jeugd al vele jaren samengewerkt binnen de regio Midden-IJssel/Oost-Veluwe. Dit is één van de 42 jeugdzorgregio's in Nederland. De regio bestaat uit de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen. Ook de gemeente Hatterum heeft besloten voor jeugd bij de regio aan te sluiten. Eind 2012 hebben deze acht gemeenten besloten om de transitie jeugdzorg gezamenlijk op te pakken. Om de regionale samenwerking goed te borgen, is een projectstructuur gevormd met een regionale projectleider en enkele projectgroepen. In 2013 is de startnotitie 'Van transitie naar transformatie' vastgesteld. Deze startnotitie beschrijft de inhoudelijke uitgangspunten en vormt het vertrekpunt van de samenwerking.

Regionaal Transitie Arrangement

Gemeenten hebben de opdracht gekregen om een Regionaal Transitie Arrangement (RTA) af te sluiten, waarmee zorgcontinuïteit na 2015 wordt gewaarborgd. In mei 2013 heeft het Rijk de gemeenten opgedragen samen met aanbieders en huidige financiers RTA's af te sluiten, onder drie voorwaarden:

- continuïteit van zorg;
- beperken frictiekosten;
- behouden infrastructuur.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om uiterlijk 1 juli 2014 duidelijkheid te verschaffen over hoe ze op 1 januari 2015 continuïteit van zorg willen garanderen.

In oktober 2013 is daarom het RTA 'Samenwerken aan betere jeugdzorg' gerealiseerd. Dit document beschrijft het proces dat de gemeenten samen met de aanbieders in gaan om te komen tot een garantie voor de zorgcontinuïteit voor de bestaande cliënten op peildatum 31-12-2014 en cliënten die reeds een indicatie hebben. Gemeenten garanderen ook om hiervoor de benodigde zorginfrastructuur in stand te houden en de frictiekosten te beperken. Met het RTA realiseren we een zachte landing voor cliënten en aanbieders van het oude naar het nieuwe jeugdstelsel. Alle acht gemeenten hebben het RTA vastgesteld. Om aanbieders optimaal de mogelijkheid te geven inhoudelijk te transformeren en te komen tot vernieuwing en innovatie van het zorgaanbod, de frictiekosten te beperken én de zorginfrastructuur in stand te houden, is in de Regionale Nota Inkoop Jeugd voorgesteld om de looptijd van het RTA met één jaar te verlengen tot en met 2016.

Regionale kadernotitie, inkoopnota en uitvoeringsnota

Eind 2013 is de regionale kadernotitie 'Samen sterk voor onze Jeugd' opgesteld. In deze nota zijn aan de hand van 17 beslispunten de belangrijkste inhoudelijke en financiële kaders voor de bovenlokale taken verwoord. De regionale kadernotitie is door alle acht gemeenteraden vastgesteld. Vervolgens is de Beleidsnota Inkoop opgesteld. Daarin zijn afspraken gemaakt over de inkoop van bovenlokale jeugdhulp. Tevens is gewerkt aan de regionale Uitvoeringsnota Jeugdhulp, waarin per onderwerp aangegeven wordt welke onderwerpen lokaal en welke regionaal opgepakt worden.

In de Regionale Nota Inkoop Jeugd wordt aangegeven welke voorzieningen lokaal en welke regionaal worden ingekocht. De algemene voorzieningen zijn met name preventief en worden lokaal uitgevoerd, over de individuele voorzieningen maken we op regionaal niveau afspraken.

Onder de algemene voorzieningen vallen:

1. Preventie/basiszorg²⁴
2. Basisdiagnostiek
3. Toegangsfunctie (voor individuele voorzieningen)
4. Meldpunt Spoedeisende Zorg
5. Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK)

Individuele voorzieningen zijn:

- 1) Voortgezette diagnostiek
- 2) Begeleiding / ambulante hulp
- 3) Crisishulp / crisisopvang
- 4) Dag- en deeltijdbehandeling (zonder verblijf)
- 5) Pleegzorg
- 6) Verblijf 24-uurs zorg
- 7) Verblijf deeltijd
- 8) Jeugdzorg Plus
- 9) Coördinatie²⁵
- 10) Jeugdbescherming
- 11) Jeugdreclassering

1) Lokaal preventief beleid	2) Lokaal Nieuwe taken	3) Regionaal Maatwerk-voorzieningen	4) Bovenregionaal G7 (provinciaal)	5) Landelijk
AMW	Toegang	Jeugdbescherming		Jeugdzorg plus
SMW	Ambulante Zorg: 1 ^e lijns Jeugdhulp Jeugd GGZ Jeugd LVB	jeugdreclassering	Gesloten JGGZ 24 uurs zorg 2 ^e lijns Jeugd LVB ZZP 4+5	GGZ Landelijke functie
JGZ (IJGZ)		Pleegzorg (uitvoering)	Pleegzorg (werven en opleiden)	Afhankelijkheidsrelatie 18-
Welzijn			Jeugdzorg plus	Gedragsgestoord LVG
Onderwijs		Tweedelijns gespecialiseerde zorg		Gespecialiseerde LVG met complexe problematiek
Kinderopvang			Spoedeisende zorg	Forensische jeugdzorg
Overig		AMHK	Crisisplekken (residentieel)	Jeugdprostitutie

Tabel 5: overzicht indeling taken Jeugdwet (overzicht mei 2014)

²⁴ Het gaat om de functies:

1. informatie en advies
2. signalering
3. toeleiding naar vrij toegankelijke hulp (te onderscheiden van de bevoegdheid om toegang te verlenen)
4. licht pedagogische hulpverlening
5. coördinatie van zorg (lichte, eenvoudige problematiek)

²⁵ Het gaat om een omvangrijke coördinatietaak op het moment dat er veel verschillende vormen van hulp en ondersteuning nodig zijn voor het kind/ jongere en/of er ondersteuning nodig is om de juiste hulp in te zetten. Regulier wordt lichte coördinatie al opgepakt via de afspraken die daarover gemaakt zijn in de verwijzindex. Zolang deze coördinatietaak beperkt blijft hoeft deze niet extra te worden ingezet.

Bijlage 4: Kaders beleid jeugdhulp

Onderstaande wetgeving vormt het kader voor het beleidsplan jeugdhulp:

- De Jeugdwet (2015)
- De Wet Passend onderwijs (2014)
- De Wet Publieke Gezondheid (2008) en het Advies van de Commissie de Winter over de evaluatie van het Basistakenpakket voor de Jeugdgezondheidszorg (2013).

Aan het beleidsplan jeugdhulp is een landelijk en regionaal traject voorafgegaan waarin al kaders zijn vastgesteld, namelijk:

- Het Landelijk Transitie Arrangement Jeugdzorg (november 2013)
- Het Regionaal Transitie Arrangement jeugdzorg Midden IJssel Oost Veluwe (vastgesteld raden oktober 2013)
- De Regionale kadernotitie Midden IJssel Oost Veluwe “Samen sterk voor onze jeugd!” (vastgesteld kader maart 2014)
- Landelijke opdracht om lokale afspraken te maken met MEE, Bureau Jeugdzorg en AMHK (april-juni 2014)
- De regionale nota Inkoop jeugd (raden juli 2014)
- Ondersteuningsplannen Passend onderwijs PO en VO (ter kennisname voorjaar 2014).

De basis voor het lokale beleidsplan Jeugdhulp Lochem-Zutphen is vastgelegd in gezamenlijke uitgangspunten voor de drie decentralisaties samen:

- Algemeen beleidskader Sociaal Domein, vastgesteld 10 maart 2014 (Zutphen/Lochem)
- Drieluik sociaal domein ‘Draaien aan de knoppen!’ (Introductie, Opmaat Jeugd, Opmaat Wmo 2015, Opmaat Participatiewet), juni 2014

Bijlage 5: Was-wordt overzicht van overgang aanspraken AWBZ

Was: AWBZ	Wordt: tot 18 jaar	Wordt: vanaf 18 jaar
Begeleiding (incl. vervoer indien van toepassing)	Jeugdwet	
Kortdurend verblijf	Jeugdwet	
Persoonlijke verzorging	Jeugdwet Zvw: pers. Verzorging bij intensieve kindzorg (IKZ) of palliatief terminale zorg (PTZ)	Wmo: pers. Verzorging die geen verband houdt met (hoog risico op) behoefte aan geneeskundige zorg Zvw: pers. Verzorging bij (hoog risico op) behoefte aan geneeskundige zorg
Verpleging	Zvw (incl. IKZ en PTZ)	
Behandeling	Zvw: bij zintuigelijke handicap Jeugdwet: bij verstandelijke handicap Wlz (in afwachting van Zvw): Bij somatiek; lichamelijke handicap	Zvw: bij zintuigelijke handicap Wlz (in afwachting van Zvw): Bij somatiek; lichamelijke en verstandelijke handicap; psychogeriatric
Doentolk	Wmo	
Voortgezet verblijf	Zvw: bij medisch noodzakelijke geneeskundige zorg Jeugdwet: bij psychiatrie	Zvw: bij medisch noodzakelijke geneeskundige zorg; psychiatrie Wlz: bij psychiatrie na 3 jr
Verblijf en zorg art. 15 bij behandeling in de verblijfsinstelling	Jeugdwet: ZPP GGZ (b+c); ZPP VG 1-3; ZPP LVG. Wlz: ZPP LG 2 en LG 4-7; ZPP VG 4-8; ZPP ZG 2-5.	Wmo: ZPP GGZ (c) Zvw: ZPP GGZ (b), na 3 jr: Wlz Wlz: ZPP LG 2 en LG 4-7; ZPP VG 4-8; ZPP ZG 2-5; ZPP V&V 4 en hoger
Neonatale hiehprik	Wet publieke gezondheid	
Vaccinaties	Wet publieke gezondheid	

Tabel 6: was-wordt overzicht van overgang aanspraken AWBZ

Bijlage 6: Aanbevelingen cliëntparticipatie Jeugdwet

In het rapport 'Participatie in zicht' van het Verwey-Jonker Instituut (2013) worden drie doelgroepen voor participatie onderscheiden: ouders, kinderen/jongeren en cliënten. Uit dit onderzoek komen de volgende aanbevelingen naar voren:

Ouders

- Uit onderzoek blijkt dat het moeilijk is een representatieve groep van ouders te formeren. Om te voorkomen dat er alleen hoogopgeleide ouders gehoord worden is het van belang om vindplaatsgericht te werken en naar de ouders toe te gaan bijvoorbeeld op het schoolplein en in een winkelcentrum.
- Een klankbordgroep van ouders; mits de verwachtingen helder zijn.

Jongeren

- Sluit in de werving aan bij de leefwereld van jongeren. Werf face-to-face, via scholen, op schoolpleinen of door inzetten bestaande netwerken/structuren (jongerenwerk). Dit loopt over het algemeen beter dan 'willekeurig' via flyers, nieuwsbrieven etc.
- Praat niet over maar met jongeren. De bereidheid vanuit de gemeente om open te staan voor jongeren en om jongerenparticipatie structureel te borgen zijn essentieel voor jongerenparticipatie. Het is belangrijk dat gemeenten jongeren serieus nemen, hun taal aanpassen wanneer zij met jongeren samenwerken en bereid zijn actie te ondernemen op punten die naar voren komen tijdens een traject waarin jongeren participeren.

Cliënten

- Gemeenten kunnen cliënten jeugdzorg best benaderen om bijvoorbeeld hun mening te geven of over relevante onderwerpen mee te denken. Dit kan via eigen netwerk of via instellingen. Cliënten moeten dan wel weten waar ze aan toe zijn, wat er van hen verwacht wordt en hoe de gemeente met de informatie omgaat. Anonimiteit kan hierbij helpen.
- Niet wat goed of slecht gaat is belangrijk, maar met elkaar – cliënten, gemeenten, professionals - in gesprek komen en elkaar daarbij serieus nemen.

Zie ook de 10 wensen van cliënten voor de jeugdzorg:

<https://www.loc.nl/webwinkel/tien-wensen-van-clienten-voor-de-jeugdzorg-2015>

Bijlage 7: Het woonplaatsbeginsel

Het woonplaatsbeginsel is definitief geworden na het aannemen van de Jeugdwet door de Eerste Kamer op 18 februari 2014. De interpretatie van het woonplaatsbeginsel bleek niet eensluidend te zijn. Dit heeft geleid tot een factsheet opgesteld door de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Veiligheid en Justitie in samenwerking met de VNG. Deze factsheet is als uitgangspunt genomen voor de beleidsnota Jeugdhulp.

Wanneer is welke gemeente verantwoordelijk

In het memorie van toelichting op de Jeugdwet staat: "Voor de hoofdregel welke gemeente inhoudelijk en financieel verantwoordelijk is voor een jeugdige wordt uitgegaan van het woonplaatsbeginsel uit het BW. Artikel 12 van boek 1 van het BW bepaalt dat een minderjarige de woonplaats volgt van hem die het gezag over hem uitoefent." De verantwoordelijke gemeente is in beginsel de gemeente waar de ouder met gezag woont. Als een jeugdige en zijn ouders hulp nodig hebben, wordt eerst bekeken waar het gezag ligt. Daarna wordt vastgesteld wat het adres is. Zo wordt duidelijk welke gemeente verantwoordelijk is voor de desbetreffende jeugdige. In de regel zal dit niet leiden tot vragen of onduidelijkheden. Bij een verhuizing, een wijziging in het gezag of als de jeugdige meerderjarig wordt, verandert de situatie. Voor de nieuwe situatie moet opnieuw met behulp van het stappenplan van het factsheet bepaald worden welke gemeente op dat moment verantwoordelijk is.

Inhoudelijke betekenis woonplaatsbeginsel

Voogdijmaatregelen worden door de rechter opgelegd (vrijwillige voogdij is ook mogelijk). De uitvoering van voogdijmaatregelen kan verschillend plaatsvinden. Hierbij kan gedacht worden aan gecertificeerde instellingen, gezinshuizen of pleegouders. Het traject om te komen tot een wijziging in het gezag is vaak een langdurig traject waarbij veelal eerst verschillende vormen van hulpverlening/begeleiding zijn ingezet. Als uiteindelijk blijkt dat een voogdijmaatregel noodzakelijk is en een jeugdige geplaatst wordt in een instelling die niet gelegen is in de eigen woonplaats, gaat het woonplaatsbeginsel gelden. Bij een aantal vormen van voogdij is dan de gemeente verantwoordelijk waar het kind daadwerkelijk verblijft. Deze gemeente heeft geen invloed gehad in het voorliggende traject.

Welke gecertificeerde instellingen hebben te maken met voogdij

Jeugdbeschermingsmaatregelen worden in de nieuwe Jeugdwet uitgevoerd door gecertificeerde instellingen. In het kader van het Regionale Transitie Arrangement is met een viertal organisaties afgesproken om voor de looptijd van het RTA de jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen voor de regio Midden-IJssel/Oost-Veluwe bij deze organisaties te beleggen. Dit zijn Bureau Jeugdzorg Gelderland, SGJ Christelijke Jeugdzorg, William Schrikker Stichting en Leger Des Heils Jeugdzorg & Jeugdreclassering. Daarnaast hebben wij binnen onze gemeentegrenzen Intermetzo. Intermetzo werkt met kinderen en jongeren die meervoudige, complexe problemen hebben. In het landelijk transitiearrangement zijn ze opgenomen als een JeugdzorgPlus instelling en als aanbieder van forensische jeugdzorg.

Bijlage 8: Samenvatting uitvoeringsagenda Lochem-Zutphen

Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer
Ambities/toegang	
Versterken van de rol van het CJG voor het uitdragen van het gedachtengoed van de kanteling. Dit ontwikkelen, monitoren en evalueren we samen met organisaties en burgers.	2014-2016
Versterken van de functies van het CJG voor preventie en vroegsignalering: 1. Informatie (ook digitaal) 2. Netwerk/samenwerking 3. Uitwisselen ervaringen organisaties met transformatie 4. Monitoring en evaluatie	2014-2015
In samenwerking met de gebiedsgerichte sociale teams inventariseren over hoeveel en om welke kwetsbare gezinnen met thuiswonende kinderen het gaat.	2014-2015
In kaart brengen waar en hoe de preventieve ondersteuning kan worden verbeterd: wat missen we en wat kan beter? Dit alles in overleg met werkveld. Mogelijk een herschikking van middelen.	2014-2015
Inrichten van een expertteam jeugd in Zutphen (= ambulant CJG team). Voor Lochem loopt al een pilot met CJG4kracht.	Korte termijn, voor 1/1/2015
Verbinding leggen met gebiedsgerichte sociale teams, de werkwijze van het OZC en de Multi Probleem aanpak (Zutphen)	Korte termijn, voor 1/1/2015
De gemeentelijke toegangsverlening voor individuele voorzieningen beleggen we bij het CJG. Inrichten van het proces voor de beschikking van individuele voorzieningen, in afstemming met de regionale afspraken (competentieprofiel toegangsverleners en criteria toegangsverlening).	Korte termijn, voor 30/11/2014
Betrekken van eerstelijnszorg bij ontwikkelingen en monitoring. Wij gaan in gesprek met de huisartsen, medisch specialisten en jeugdartsen over de invulling van het verwijlsrecht, informeren ze over de aanbieders in de raamovereenkomst en monitoren het verwijsgedrag.	Korte termijn, voor 30/11/2014
Gezamenlijk (met organisaties) doorontwikkelen van de methodiek één gezin één plan, één gezin, één regisseur. Evaluatie in 2015.	2014/2015
Evaluatie CJG4kracht	2014/2015
Zorgdragen voor het leren kennen van kleine lokale aanbieders met vernieuwende concepten	2014/2015
Vaststellen van beleidskader voor PGB, indien mogelijk samen met WMO en regiogemeenten. De huidige PGB houders hebben recht op continuïteit van hun aanspraak, uiterlijk tot en met 31-12-2015. We gaan in 2015 met de PGB houders in gesprek over hun ondersteuningsbehoefte. Alle personen voor wie blijkt dat zij op grond van de Jeugdwet ondersteuning nodig hebben krijgen uiterlijk 1-1-2016 een verleningsbeschikking.	Korte termijn, voor 30-11-2014
Passend onderwijs	
Primair onderwijs: de gemeente garandeert de inzet van de gezinscoach in de ondersteuningsteams van de scholen en gaat in gesprek over de invulling hiervan.	schooljaar 2014/2015 en 2015/2016, tussentijds evalueren of inzet voortgezet wordt
Voortgezet onderwijs: over afstemming ondersteuningsteams scholen en gemeenten worden nadere afspraken gemaakt.	schooljaar 2014/2015 en 2015/2016, tussentijds evalueren of inzet voortgezet wordt
Beroepsonderwijs: In 2015 gaan we in gesprek met het ROC over de invulling van passend onderwijs.	2015
AWBZ / Passend onderwijs Overleg met samenwerkingsverbanden over gevolgen verandering AWBZ voor passend onderwijs.	2014/2015
Zorgstructuur 0 tot 4 jaar doorontwikkelen	2014/2015

Veiligheid	
Efficiënter organiseren van de veiligheidsketen en beter laten aansluiten bij de lokale infrastructuur.	Korte termijn, voor 1/1/2015
Zorgdragen voor een goede aansluiting tussen de gecertificeerde instellingen en de lokale toegang. Jeugdbescherming en jeugdreclassering zijn integraal onderdeel van 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. De regie over het gehele traject vindt plaats vanuit de lokale toegangspoort (het CJG).	Korte termijn, voor 1/1/2015
Afspraken maken over de structuur en procedures voor zowel de drang- als dwangvoorzieningen en -maatregelen. We beschikken over voldoende mogelijkheden om dwang en drang in te zetten en zo te voorkomen dat kinderen in het gedwongen kader terecht komen.	Korte termijn, voor 1/1/2015
Afspreken van een samenwerkingsprotocol met de Raad voor de Kinderbescherming. Dit gaat onder andere over procesafspraken rond de toeleiding, het raadsonderzoek, de overdracht en de samenwerking en de borging van de veiligheid van het kind (ondertekenen van regionaal protocol en lokaal contactpersoon op beleidsniveau).	Korte termijn, voor 1/1/2015
Zorgdragen voor lokale inbedding van regionale afspraken over crisishulp en spoedeisende zorg door informatie aan de betrokken lokale partijen en voorlichting aan ouders en jeugdigen hoe de spoedeisende zorg is georganiseerd.	Korte termijn, voor 1/1/2015
Afspraken maken met zorgaanbieders over de overname van taken van BJZ in het kader van de nieuwe Jeugdwet voor onze gemeenten. In 2015 borgen we de spoedeisende zorg nog bij BJZG.	Korte termijn, voor 1/1/2015
Zorgdragen voor een goede lokale aansluiting bij het AMHK	Korte termijn, voor 1/1/2015
Opstellen van een calamiteitenprocedure die aansluit bij de verantwoordelijkheden op lokaal niveau en is afgestemd met de calamiteitenprocedure van de aanbieders.	Korte termijn, voor 1/1/2015
Clïëntparticipatie	
Communiceren met de ouders over het beleid.	per direct/ continu
Contact leggen met lokale groepen, organisaties, individuen om te horen hoe de hulp ervaren wordt en wat men zou kunnen doen (netwerk voor feedback opbouwen).	per direct/ continu
Onderzoeken van de mogelijkheden voor een digitaal dossier dat cliënt zelf beheert; bij positieve uitkomst opnemen in afspraken met zorgaanbieders.	2014, uitwerking in 2015, deel inkoop in 2016
Opnemen van 'bevordering cliëntenparticipatie in de instellingen' in ons contracteerbeleid.	2015
Bevorderen vertrouwenswerk om de positie van de cliënt in de instelling te ondersteunen. Daarvoor wijzen we onder andere een onafhankelijk vertrouwenspersoon aan.	2014/2015
Klachtenprocedure	
Inrichten van een klachtenregeling voor de afhandeling van klachten van jeugdigen en ouders die betrekking hebben op de wijze van afhandeling van meldingen en aanvragen. Daartoe sluiten we aan bij de Ombudsman-functie zoals die wordt ontworpen voor de WMO en Participatiewet. We maken afspraken met aanbieders dat zij informatie aan ons beschikbaar stellen over klachten(afhandeling)	2014/2015
Monitoring	
Monitoren van beleid en uitvoering – op basis van landelijk ontwikkelde instrumenten voor beleidsinformatie	jaarlijks
Zorgdragen voor een veilige aansluiting op CORV voor de aansluiting tussen de lokale situatie en het gedwongen kader.	2014
Metten van de cliënttevredenheid na de afsluiting van de hulp en ondersteuning, met bijzondere aandacht voor de bejegening en het behaalde resultaat (nog te bepalen hoe en welke schaal)	jaarlijks
Inrichten van benchmarks met andere gemeenten om een continue kwaliteitsverbetering te ondersteunen.	n.t.b.

Privacy	
Implementeren van een privacy protocol op basis van de Wet bescherming persoonsgegevens (wordt regionaal ontwikkeld)	Najaar 2014
Bedrijfsvoering	
We hebben onze bedrijfsvoering ingericht op de uitvoering van de Jeugdwet.	Najaar 2014
We hebben voldoende capaciteit georganiseerd voor de uitvoering van de nieuwe taken.	Najaar 2014
Afstemming Regionale, bovenregionale en landelijke taken	
We hebben voldoende capaciteit georganiseerd om gezamenlijk beleid te ontwikkelen en taken op verschillende niveaus op elkaar af te stemmen.	Najaar 2014